

PRAĆENJE SOCIJALNE
UKLJUČENOSTI U REPUBLICI SRBIJI

INDIKATORI IZ OBLASTI SOCIJALNE I DEČIJE ZAŠTITE

Vlada
Republike
Srbije

TIM
ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I
SMANJENJE SIROMAŠTVA

OP3C^{SRBIJE}
Republički zavod
za statistiku

unicef

OKTOBAR 2017.

Izdavač:

Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva
Vlada Republike Srbije

Autorka:

Gordana Matković

Urednica:

Biljana Mladenović

Dizajn i priprema:

Dalibor Jovanović (prelom), Miloš Radulović (korice)

Vlada
Republike
Srbije

TIM
ZA SOCIJALNO UKLJUČIVANJE I
SMANJENJE SIROMAŠTVA

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

PODRŠKA: Izrada publikacije omogućena je sredstvima Švajcarske agencije za razvoj i saradnju u okviru projekta „Podrška unapređenju procesa socijalnog uključivanja u Republici Srbiji”.

NAPOMENA: Ova publikacija ne predstavlja zvaničan stav Vlade Republike Srbije. Svi pojmovi upotrebljeni u publikaciji u muškom gramatičkom rodu obuhvataju muški i ženski rod lica na koja se odnose.

SADRŽAJ

1. SKRAĆENICE	1
2. NOVČANA DAVANJA I NAKNADE	2
2.1. Pokazatelji veličine programa i obima intervencije.....	3
2.2. Pokazatelji učinka	5
3. USLUGE SOCIJALNE ZAŠTITE	12
4. ZAVRŠNE NAPOMENE	16
5. TABELARNI PRIKAZ INDIKATORA	19
5.1. Novčana davanja i naknade.....	19
5.2. Usluge socijalne zaštite za decu i mlade	35
6. PRILOG 1 - PREDLOG LISTE INDIKATORA REPUBLIČKOG ZAVODA ZA SOCIJALNU ZAŠTITU.....	45
7. PRILOG 2 – PREDLOG INDIKATORA USLUGE POMOĆ U KUĆI ZA STARE I DNEVNI BORAVAK ZA DECU I MLADE SA SMETNJAMA U RAZVOJU I SA INVALIDITETOM	57
7.1. Dostupnost	57
7.2. Efikasnost.....	58
7.3. Kvalitet.....	59
8. LITERATURA	60

1. SKRAĆENICE

AIC – realna individualna potrošnja / actual individual consumption .

APD – Anketa o potrošnji domaćinstava

ASPIRE – Atlas of Social Protection Indicators of Resilience and Equity

CPSU – centar za porodični smeštaj i usvojenje

CSR – centar za socijalni rad

DB – dnevni boravci

EU – Evropska unija / European Union

ISM – informacioni sistem ministarstva

JLS – jedinica lokalne samouprave

MD – materijalna deprivacija

MICS – Istraživanja višestrukih pokazatelja / Multiple Indicator Cluster Survey

MRZBSP – Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja

NS – nacionalno specifičan indikator

NSP – novčana socijalna pomoć

OECD – Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj / Organisation for Economic Co-operation and Development

OSI – osobe sa invaliditetom

PPS – standardi kupovne moći / Purchasing Power Standards

RSD – valuta Republike Srbije, Dinar

RZS – Republički zavod za statistiku

RZSZ – Republički zavod za socijalnu zaštitu

SDG – ciljevi održivog razvoja / Sustainable Development Goals

SILC – Anketa o prihodima i uslovima života / Survey on Income and Living Conditions

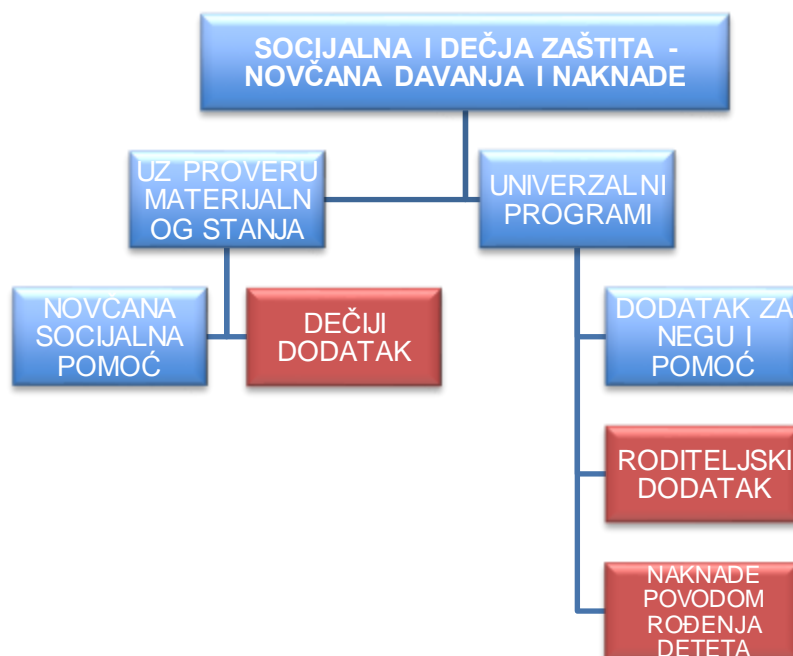
SPPM – Monitoring učinkovitosti socijalne zaštite / Social Protection Performance Monitor

UNICEF – Fond Ujedinjenih nacija za decu / United Nations Children's Fund

2. NOVČANA DAVANJA I NAKNADE

Socijalna i dečja zaštita u Srbiji je definisana Zakonom o socijalnoj zaštiti¹ i Zakonom o finansijskoj podršci porodici sa decom². Novčana davanja i naknade iz ove oblasti su prikazani na grafikonu 1. Prava iz oblasti socijalne i dečje zaštite se ne zasnivaju na uplati doprinosa, svi programi se finansiraju iz budžeta i razlikuju se prema ciljevima (smanjenje siromaštva, usklađivanje rada i roditeljstva, podsticanje rađanja, dugotrajna nega), ciljnim grupama (deca i mladi, deca, mladi i odrasle osobe sa invaliditetom, siromašni, porodice sa novorođenom decom) i mehanizmima targetiranja (uz proveru materijalnog stanja i univerzalni programi). Da bi se ovi programi sagledali, pratili i ocenili, potrebno je da se definišu odgovarajući pokazatelji.

Grafikon 1: Novčana davanja i naknade iz oblasti socijalne i dečje zaštite

Napomena: Crvena polja označavaju davanja i naknade iz oblasti dečje i porodične zaštite

Pokazatelji za ocenu programa novčanih transfera u oblasti socijalne i dečje zaštite detaljno su prikazani u poglavlju 5. Od novčanih naknada i davanja predočenih na Grafikonu 1, u tekstu koji sledi nije analiziran jedino dodatak za negu i pomoć drugog lica koji je predmet sagledavanja pokazatelja u oblasti dugotrajne nege. Za preostale programe formulisani su pokazatelji koji bi trebalo da omoguće analizu veličine i učinka programa, kao i obim intervencije³. U poglavlju 5 je za svaki pokazatelj označeno na koju od ove osnovne tri dimenzije se odnosi, a pridodate su i

¹ http://paragraf.rs/propisi/zakon_o_socijalnoj_zastiti.html.

² http://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_finansijskoj_podrsci_porodici_sa_decom.html.

³ Pokazatelji su definisani delimično po uzoru na ASPIRE indikatore Svetske banke. Preuzeto sa: <http://datatopics.worldbank.org/aspire/documentation>.

druge, specifičnije dimenzije (kao etnička, zamka neaktivnosti i sl) . Takođe, naveden je i izvor podataka, uz ograničenja i pojašnjenja koja su uneta u koloni koja sadrži komentare i napomene. Posebno detaljno su razrađeni pokazatelji za ocenu programa koji su usmereni na siromašne (novčana socijalna pomoć i dečji dodatak) i koji se dodeljuju uz proveru materijalnog stanja.

2.1. Pokazatelji veličine programa i obima intervencije

Najvažniji pokazatelj veličine programa je broj korisnika.

U programu NSP korisnici su domaćinstava, ali je svakako važno da se sagleda i broj pojedinaca koji žive u datim domaćinstvima. Broj pojedinaca se iskazuje posebno za one koji se uzimaju u obzir prilikom dodeljivanja prava (pokazatelj 1a), ali se predviđa da se iskaže i za pojedince za koje se ne ostvaruje pravo, ali koji žive u datim domaćinstvima (pokazatelj 1b). U drugu grupu spada svaki sedmi i naredni član iz NSP domaćinstava koja imaju više od 6 članova, što predstavlja maksimalan broj članova koji se uzimaju u obzir prilikom ostvarivanja prava⁴, ali i pojedinci koji su na primer odbili zaposlenje ili aktivaciju pa se iznos pomoći domaćinstvu računa tako što se oni izuzimaju iz obračuna. Za program NSP predviđeno je da se prikaže i kretanje broja korisnika po mesecima, imajući u vidu da domaćinstva u kojima dominiraju članovi sposobni za rad pravo mogu da ostvare najviše 9 meseci u toku kalendarske godine⁵.

U programu dečjeg dodatka se posebno iskazuje broj dece i mladih, ali i broj domaćinstava sa decom koja su primarni (direktni) korisnici prava.

U programima roditeljskog dodatka i naknada zarada povodom rođenja deteta, broj korisnika su pojedinci. U programu roditeljskog dodatka posebno se iskazuje broj dece korisnika trećeg reda rođenja u drugoj godini korišćenja prava, pošto će prema novom zakonu ovim korisnicima da se dodeljuje naknada tokom dve kalendarske godine⁶. Iz istog razloga posebno se iskazuje i broj korisnika odsustva radi nege deteta trećeg i višeg reda rođenja u drugoj godini korišćenja ukupnog odsustva.

Pored ukupnog broja značajno je da se sagledaju i strukture korisnika prema polu, starosti, tipu domaćinstva i sl. (kolona 4). Za program NSP, struktura korisnika prema dužini primanja davanja je zapravo pokazatelj stepena zavisnosti pojedinaca od državne pomoći.

---

⁴ Prema Zakonu o socijalnoj zaštiti pomoć se dodeljuje za najviše 6 članova domaćinstva (Član 88).

⁵ Zakon o socijalnoj zaštiti (član 85).

⁶ Nacrt zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom (član 22)

Podatke o ukupnom broju korisnika je moguće dezagregirati kako na nivo regiona, tako i na nivo jedinica lokalne samouprave.

U programu naknada zarada povodom rođenja deteta, posebno je važno da se odvojeno prati struktura prema statusu na tržištu rada (zaposleni, poljoprivredni osiguranici, angažovani prema ugovoru o privremenim i povremenim poslovima i sl), kao i prema vrsti naknade za različite tipove odsustva.

Manje promene u zahtevima za dezagregaciju mogu da se očekuju sa finalnim formulisanjem i donošenjem novog zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom.

Trend kretanja broja korisnika pojedinih naknada i davanja je deo profila zemalja članica EU koji se prikazuje u okviru programa *Praćenja učinka socijalne zaštite* uspostavljenog 2012. godine⁷. Zemlje članice u svom profilu najčešće prikazuju trend kretanja broja korisnika socijalne pomoći, pomoći za nezaposlene i trend invalidnina⁸.

Zbog različitih modela socijalne zaštite u OECD dokumentima se zajedno posmatraju novčana davanja i naknade za nezaposlene i socijalna pomoć. Takođe, zbog razlika u penzijskim sistemima od kojih neki uključuju i socijalne penzije koje se dodeljuju starima uz proveru materijalnog stanja, analizira se samo pomoć licima iz starosne grupe 18-59 ili 18-64⁹.

Pokazatelj koji omogućava da se sagleda *obim intervencije* je ukupni godišnji rashod za pojedine programe. Radi analize obima intervencije, neophodno je da se iskaže i koliki je udeo rashoda za pojedine programe u bruto domaćem proizvodu i u ukupnim budžetskim rashodima Republike Srbije. Dodatno, radi međunarodnih poređenja, predviđeno je da se rashodi iskazuju i u standardima kupovne moći i to po stanovniku (PPS per capita)¹⁰.

U koloni 4 tabele u poglavlju 5 je predložena i dezagregacija ukupnih rashoda prema različitim obeležjima koja su značajna za pojedine programe.

Dobra praksa podrazumeva da se u ukupne rashode uključe i administrativni rashodi za implementaciju programa.

---

⁷ Social Protection Committee (2012): Social Protection Performance Monitor (SPPM) – Methodological Report by the Indicators Sub-Group of the Social Protection Committee, p. 15.

⁸ Uvid u profile pojedinih zemalja može se dobiti na sajtu ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?advSearchKey=sppmcountryprofiles&mode=advancedSubmit&langId=en&policyArea=&type=0&country=0&year=0.

⁹ OECD (2012): Recipients of Out-of-Work Benefits.

¹⁰ Standardi kupovne moći predstavljaju neku vrstu veštačke valute. Za jednu jedinicu PPS može da se kupi ista količina dobara i usluga u različitim zemljama. PPS-AIC.

2.2. Pokazatelji učinka

Pokazatelji učinka omogućavaju ocenu pojedinih karakteristika i kvaliteta programa, a posebno targetiranost (horizontalnu i vertikalnu efikasnost) i adekvatnost transfera.

Obuhvat je važna mera kvaliteta i učinka svakog programa. Za procenu obuhvata relevantno je stavljanje u odnos broja korisnika u odnosu na ukupnu populaciju ili u odnosu na odgovarajući deo populacije (na primer deca i mladi, broj živorođene dece). Na ovaj način se dobija **opšta stopa obuhvata**.

Za programe koji su usmereni na siromašne i dodeljuju se uz proveru materijalnog stanja najvažniji pokazatelj u ovoj grupi je **stopa obuhvata siromašnih programom (NSP ili dečjeg dodatka)**. Obuhvat siromašnih omogućava da se oceni horizontalna efikasnost navedenih programa. Na osnovu ovog pokazatelja se zapravo odgovara na pitanje da li pomoć dobijaju svi oni kojima je potrebna ili ima propusta u obuhvatu i sagledava se neefikasnost u vidu *greške isključenosti*, kao važan element za ocenu targetiranosti¹¹. Programi su neefikasni u smislu obuhvata i nisu dobro targetirani ukoliko veliki broj siromašnih ne ostvaruje pravo na pomoć iz različitih razloga, problemi mogu da budu vezani za zakonske formulacije koje smanjuju dostupnost ili za barijere koje sprečavaju one koji imaju zakonsko pravo da ga ostvare (videti deo o neostvarivanju prava).

U zavisnosti od definicije ugroženosti broj korisnika odgovarajućeg programa može da se stavi u odnos sa brojem siromašnih (po potrošnji, izvor APD), brojem stanovnika u riziku siromaštva (po dohotku, izvor SILC) ili sa brojem onih koji su izrazito materijalno deprivirani (izvor SILC). Alternativno pokazatelj može da bude i broj pojedinaca korisnika NSP po potrošnji u ukupnom broju pojedinaca, u okviru najsiromašnijeg kvintila.

Stopa obuhvata korisnika iz romskih naselja omogućava bolje razumevanje etničke dimenzije kvaliteta pojedinih programa. Iako administrativni izvori uključuju etničku dimenziju, ovi podaci nisu obavezni i korisnicima po zakonu ne može da se nametne izjašnjavanje o etničkoj pripadnosti. Imajući u vidu da najugroženiji deo romske populacija živi u tzv. romskim podstandardnim naseljima, do sada su se najpouzdaniji pokazatelji koji su osvetljavali etničku dimenziju dobijali na osnovu MICS istraživanja¹².

Kada su u pitanju kategorijska davanja i naknade (roditeljski dodatak, naknada zarada povodom rođenja deteta), stopa obuhvata podrazumeva sagledavanje broja korisnika u odnosu na određenu

---

¹¹ Atkinson (1995): On Targeting Social Security: Theory and Western Experience with Family Benefits, p. 30; Bar (2013): Ekonomija države blagostanja, str. 269.

¹² Statistical Office of the Republic of Serbia and UNICEF (2014): Serbia Multiple Indicator Cluster Survey and Serbia Roma Settlements Multiple Indicator Cluster Survey, 2014.

kategoriju. Ukoliko je cilj programa da, na primer, roditeljski dodatak dobijaju sva živorođena deca, onda svaki obuhvat manji od 100% može da se oceni negativno u smislu horizontalne efikasnosti.

Dokumentima EU je predviđeno da se obuhvat socijalnim davanjima razvije kao pokazatelj socijalne inkluzije u neposrednoj budućnosti¹³.

Kao što je već ukazano, niska stopa obuhvata može da bude rezultat činjenice da jedan deo populacije koji ima zakonsko pravo na određena davanja to pravo ne ostvaruje. Na ovaj fenomen najčešće utiču faktori kao što su nedovoljna informisanost ugroženih, stigma, visoki troškovi pribavljanja dokumentacije (uključujući i oportunitetni trošak i sl). OECD grupiše ove faktore u četiri kategorije: finansijske determinate (visina davanja i dužina ostvarivanja prava), problemi i troškovi povezani sa informisanjem, administrativni troškovi i socijalni i psihološki troškovi¹⁴.

Stopa neostvarivanja prava je još jedan dodatni pokazatelj targetiranosti programa u kontekstu greške isključenosti. U tabeli poglavlja 5, ova stopa je definisana kao udeo domaćinstava koja bi po zakonu trebalo da ostvaruju pravo, a ne ostvaruju ga, u ukupnom zbiru broja korisnika programa i onih koji ne ostvaruju pravo. Za razliku od niske stope obuhvata, koja može da bude uslovljena i zakonskim formulacijama (na primer preoštri uslovi za proveru materijalnog stanja), greška isključenosti koja se vezuje za neostvarivanje prava može značajnim delom da bude ispravljena zahvaljujući boljoj implementaciji i ulaganjem većeg administrativnog napora.

Ukoliko bi se ispostavilo da je anketama obuhvaćen premali broj korisnika koji ispunjavaju sve zakonske uslove za ostvarivanje prava i/ili da pojedini uslovi ne mogu da budu simulirani, moguće je da se analiziraju i domaćinstva koja ispunjavaju prihodne kriterijume, a ne ostvaruju pravo. Na taj način bi moglo da se proceni koliko su značajni drugi uslovi, osim dohotka (imovinski uslovi ili na primer pohađanje škole u programu dečjeg dodatka) i koliki deo populacije je zbog toga isključen iz korišćenja pojedinih programa.

Distribucija korisnika i sredstava prema kvartilima potrošnje (dohotka) (pokazatelji 3 i 5) omogućavaju sagledavanje vertikalne efikasnosti kao drugog važnog elementa targetiranosti u programima koji se dodeljuju uz proveru materijalnog stanja. Pomoć bi trebalo da se dodeljuje samo onima kojima je potrebna, a sredstva ne bi smela da „cure“ i da se troše na boljestojeće¹⁵. Otuda ovi pokazatelji pokazuju usmerenost na najugroženije i pokazuju koji deo budžeta se troši

---

¹³ Indicators Sub-Group of Social Protection Committee (2015): Portfolio of EU Social Indicators for the Monitoring of Progress Towards the EU Objectives for Social Protection and Social Inclusion, p. 73; Indicators Sub-Group of Social Protection Committee (2016): 2016 ISG Work Programme, p. 3.

¹⁴ Hernanz, Malherbet, Pellizzari (2004): Take-Up of Welfare Benefits in OECD Countries: A Review of the Evidence.

¹⁵ Atkinson (1995): On Targeting Social Security: Theory and Western Experience with Family Benefits, p. 30; Bar (2013): Ekonimija države blagostanja, str. 269.

na najsiromašnije, ali i „curenje sredstava“, koliki deo budžeta programa odlazi na one kojima davanja nisu neophodna (neefikasnost u vidu greške uključenosti).

Distribucija korisnika i sredstava prema kvintilima potrošnje (dohotka) ne može se primeniti za ocenu targetiranosti davanja za roditeljski dodatak (koji je suštinski gotovo univerzalno pravo) i za naknade zarade povodom rođenja deteta koje se dodeljuju po pravilima koja se primenjuju u slučaju naknada po osnovu osiguranja (nezavisno od materijalnog položaja, u slučaju nastupanja osiguranog događaja tj. kada je u pitanju ova konkretna naknada u trenutku rađanja deteta). Ciljevi ovih programa nisu u vezi sa smanjenjem siromaštva, a korisnici ne bi trebalo dominantno da budu među siromašnjima. Sredstva „ne cure“ ukoliko se dodeljuju i najbogatijima. Ipak i za gotovo univerzalni transfer kao što je roditeljski dodatak može da se razmatra distribucija korisnika i sredstava, ukoliko na primer postoji interes da se sagleda da li je program dizajniran na način da se kroz budžet sredstva više dodeljuju boljestojećima, siromašnima ili ravnomerno duž dohodovnog spektra. Otuda je praćenje ovog pokazatelja predviđeno za sve programe osim naknade zarade povodom rođenja deteta.

U evropskim dokumentima se kao pokazatelj targetiranosti koristi i **kvintilni odnos davanja** koji pokazuje odnos između udela sredstava koja se dodeljuju domaćinstvima u najsiromašnijem kvintilu i udela sredstava koja se dodeljuju domaćinstvima u najvišem kvintilu¹⁶.

Iznosi socijalnih davanja i naknada svakako predstavljaju jednu od osnovnih informacija o svakom programu. **Prosečan iznos transfera po korisniku** na godišnjem nivou je otuda važan pokazatelj, pogotovo imajući u vidu i sagledavanje iznosa transfera za određene grupe korisnika (tip domaćinstva, na primer).

Za pojedine transfere iznosi su definisani zakonom, ali se menjaju zbog indeksacije (uglavnom dva puta godišnje), a mogu i da se razlikuju kada se ocenjuju na mesečnom i na godišnjem nivou. Tako se na primer, iznos novčane socijalne pomoći razlikuje kada se analizira na mesečnom i na godišnjem nivou za domaćinstva u kojima je većina korisnika sposobna za rad (jer ostvaruju pravo maksimalno devet meseci u toku kalendarske godine). Isto će važiti i za program dečjeg dodatka ukoliko se u skladu sa nacrtom novog Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom uvede „trinaesti“ dečji dodatak za decu školskog uzrasta.

Dodatno, u programu naknada zarada povodom rođenja deteta, transferi nisu definisani u apsolutnom iznosu, pa je praćenje prosečnog iznosa transfera uslov da se proceni jedan od

---

¹⁶ Social Protection Committee and the European Commission Services (2015): Social Protection Systems in the EU: Financing Arrangements and the Effectiveness and Efficiency of Resource Allocation, p. 120.

osnovnih parametara ovog prava. U ovom konkretnom slučaju neophodno je da se prate i dezagregirani podaci o iznosima naknada u zavisnosti od vrste odsustva i osnova po kome se pravo ostvaruje.

Bez obzira na značaj, prosečan iznos transfera po korisniku izolovano posmatrano ne omogućava da se oceni **adekvatnost novčanih transfera**. Adekvatnost se različito definiše u zavisnosti od tipa transfera. U programima koji su usmereni na najsiromašnije adekvatnost treba da odgovori na pitanje da li su iznosi pomoći dovoljni za izvlačenje iz siromaštva i za dostizanje odgovarajućeg životnog standarda i da li su, s druge strane, toliko visoki da predstavljaju prepreku za prihvatanje plaćenog zaposlenja/angažovanja. U programima naknade zarade adekvatnost se ocenjuje pre svega stavljanjem u odnos naknade sa prihodom koji transfer treba da zameni (stopa zamene). Adekvatnost transfera sa specifičnim ciljevima, kao što je roditeljski dodatak, trebalo bi da se definiše u skladu sa posebnim istraživanjima koja bi omogućila da se analizira njihov uticaj.

U slučaju davanja koja su usmerena na siromašne u pokušaju da se odgovori na prvo pitanje u okviru dimenzije adekvatnosti, EU je definisala pokazatelj **neto dohodak korisnika NSP u odnosu na prag rizika siromaštva za 3 tipa domaćinstva u kojima su svi članovi nezaposleni**. Tipovi domaćinstva su jednočlano, jednoroditeljsko domaćinstvo sa dvoje dece i dve odrasle osobe sa dvoje dece. Cilj ovog pokazatelja je da se proceni da li je davanje dovoljno da omogući izlazak iz rizika siromaštva. A ako je važno da se sagleda da li je davanje dovoljno da omogući izlazak iz siromaštva, potrebno je da se prati i nacionalno specifični pokazatelj **odnos NSP i praga (apsolutnog) siromaštva**, takođe za različite tipove domaćinstva. Alternativno može da se prati u kojoj meri prihod od ove vrste državne pomoći učestvuje u ukupnom prihodu (ili potrošnji) korisnika (pokazatelj 7.3), ali i u kojoj meri pokriva minimalnu potrošačku korpu (pogotovo ako se ne računa apsolutno siromaštvo). U programu dečjeg dodatka procena adekvatnosti omogućava stavljanje u odnos iznosa dečjeg dodatka sa odgovarajućim delom praga (rizika) siromaštva koji se odnosi na decu, ali je moguće da se prati i koliki deo potrošnje (prihoda) u proseku pokrivaju prihodi od dečjih dodataka.

Sagledavanje adekvatnosti u kontekstu smanjene motivacije za prihvatanje zaposlenja pre svega je relevantno u kontekstu programa novčane socijalne pomoći. To je cilj pokazatelja **odnos NSP i minimalne zarade za 3 tipa domaćinstva** (jednočlano, jednoroditeljsko sa dvoje dece i dve odrasle osobe sa dvoje dece) i to imajući u vidu prosečne mesečne prihode od pomoći u datoj godini, a s obzirom da se pravo na pomoć u domaćinstvima u kojima je većina članova sposobna za rad limitira samo na devet meseci. Kada se imaju u vidu domaćinstva sa uvećanim pravom, nema svrhe da se ovaj pokazatelj računa za domaćinstva u kojima su svi članovi nesposobni za rad, pa se otuda u ovoj grupi analiziraju samo jednoroditeljska domaćinstva.

Adekvatnost davanja usmerenih na siromašne može da se posmatra i kumulativno za dečji dodatak i novčanu socijalnu pomoć, pogotovo ako se procenjuje mogućnost da se uz ove vidove pomoći izađe iz siromaštva. Ako se procenjuje smanjena motivacija da se prihvati zaposlenje, kumulativno sagledavanje oba prava ima manje smisla s obzirom da su prihodni cenzusi za dečji dodatak viši, te da je moguće da se pojedinac zaposli, a da domaćinstvo ne izgubi pravo na dečji dodatak.

U dokumentima EU se u oblasti socijalne isključenosti koja nije klasifikovana na drugom mestu kao posebno važan pokazatelj zamke neaktivnosti izdvaja *prosečna efektivna poreska stopa prilikom prelaska pojedinca koji prima novčanu socijalnu pomoć u status zaposlenog sa punim radnim vremenom i sa zaradom na nivou 67% prosečne zarade*¹⁷. Ovo je jedan od nekoliko OECD pokazatelja koji su usmereni na procenu finansijskih podsticaja za rad¹⁸. U ovoj grupi je i pokazatelj *neto primanja četrdesetogodišnjeg samca dok je bez posla u odnosu na neto dohodak od rada pod pretpostavkom da zarađuje prosečnu platu*¹⁹.

Efektivnost je još jedan pokazatelj koji je poslednjih godina dobio na značaju u evropskim dokumentima. U kontekstu novčanih davanja koja su usmerena na siromašne, merenje i praćenje efektivnosti pre svega ima smisla u kontekstu smanjenja siromaštva i smanjenja rizika siromaštva, pa je tako i prikazano u tabeli poglavlja 5. Po ugledu na merenje efektivnosti socijalnih transfera predloženo je da se prati efektivnost programa NSP i dečjeg dodatka i to poređenjem stope (rizika) siromaštva pre i posle dodeljivanja ovih transfera.

Efektivnost socijalnih transfera s obzirom na stopu (rizika) siromaštva (E_s):

$$E_s = (SRS_{prest} - SRS_{poslest}) / SRS_{prest}$$

* SRS_{prest} - stopa (rizika) siromaštva pre nego što su dodeljeni socijalni transferi

** $SRS_{poslest}$ - stopa (rizika) siromaštva nakon što su dodeljeni socijalni transferi

¹⁷ Ibid. p. 74.

¹⁸ Više o ovim pokazateljima: ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1143&intPagId=3197&langId=en.

¹⁹ OECD (2016): Society at a Glance 2016: OECD Social Indicators, p. 106.

Efektivnost pojedinih programa se prati i u zavisnosti od toga koliko davanja smanjuju dubinu (rizika) siromaštva. Efektivnost s obzirom na dubinu (rizika) siromaštva se sagledava stavljanjem u odnos dubine (rizika) siromaštva pre i posle transfera.

Efektivnost socijalnih transfera s obzirom na jaz (rizika) siromaštva (E_j):

$$E_j = (PJ_{prest} - PJ_{poslest}) / PJ_{prest}.$$

PJ_{prest} - prosečan jaz između praga (rizika) siromaštva i raspoloživog dohotka domaćinstava pre socijalnih transfera

$PJ_{poslest}$ - prosečan jaz između praga (linije) siromaštva i raspoloživog dohotka domaćinstava posle socijalnih transfera

Efikasnost transfera može da se proceni na osnovu toga koliko rashodi za pojedina davanja smanjuju dubinu siromaštva²⁰. Svetska banka koristi pokazatelj *odnos davanja i troškova* (benefit-cost ratio) prema kome se jaz siromaštva pre i posle transfera stavlja u odnos sa ukupnim rashodima za transfere. Na ovaj način se zapravo sagledava koliko se smanjuje dubina siromaštva po svakom potrošenom dinaru za određeni program. U tabeli poglavlja 5 je predloženo da se ovaj pokazatelj prati za programe koji su usmereni na smanjenje siromaštva.

Na kraju treba ukazati na određena ograničenja kada su u pitanju pokazatelji koji treba da omogućе ocenu programa novčanih davanja u oblasti socijalne i dečje zaštite. Najpre, gotovo svi predloženi administrativni podaci dobijaju se iz informacione baze Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja koja zapravo nije analitička baza već baza kreirana sa ciljem da obezbedi precizan obračun i efikasne isplate pojedinih davanja. Prilagođavanje ove baze analitičkim potrebama zahteva dogradnju i promenu postojećeg softvera odnosno formiranje analitičke baze.

Takođe treba imati u vidu, kao što je i navedeno u napomenama u tabeli poglavlja 5, da je u toku izrada novog Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom. Predlog pokazatelja je sačinjen u skladu sa najnovijim dostupnim nacrtom novog Zakona. Dodatno, naknade zarade povodom rođenja deteta trenutno nisu deo informacionog sistema ministarstva (ISM). Praćenje predloženih pokazatelja će biti moguće tek nakon donošenja i početka primene novog zakona, sa uključivanjem ovih naknada u ISM.

---

²⁰ Beckerman (1979): Poverty and the Impact of Income Maintenance Programs, p. 53.

Najzad, svi pokazatelji koji treba da omoguće praćenje etničke dimenzije, odnosno položaja romske populacije se zasnivaju na podacima koji se prikupljaju isključivo kroz *Istraživanje višestrukih pokazatelja položaja žena i dece* (MICS) čija je održivost neizvesna, s obzirom da je ovo projektno istraživanje koje je podržavao UNICEF²¹.

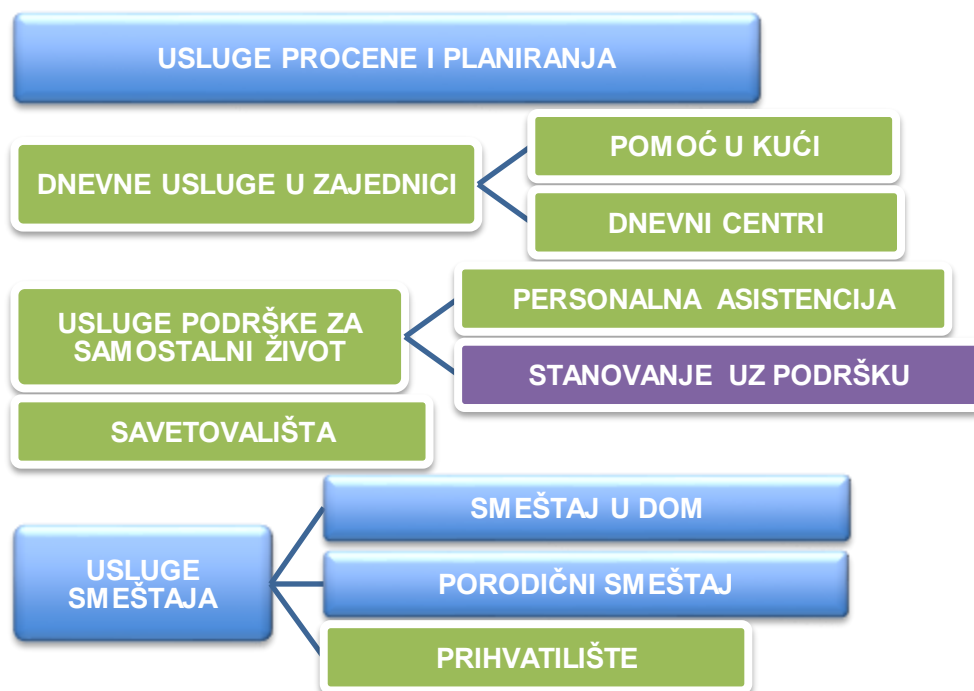
---

²¹ Globalni Multiple Indicator Cluster Survey MICS program je razvijen od strane UNICEF-a 1990-tih godina kao međunarodni program anketnog istraživanja domaćinstava u cilju prikupljanja uporedivih podataka o širokom spektru pokazatelja o položaju žena i dece.

3. USLUGE SOCIJALNE ZAŠTITE

Usluge socijalne zaštite definisane su Zakonom o socijalnoj zaštiti i mogu se podeliti na više grupa usluga za čije su obezbeđenje nadležne ili jedinice lokalne samouprave ili Republika, dok je manji broj usluga u mešovitom mandatu (Grafikon 2).

Grafikon 2: Usluge socijalne zaštite

Napomena: plavom bojom su obeležene usluge u mandatu Republike, zeleno su obeležene usluge u mandatu JLS, ljubičasto usluge u mešovitom mandatu - stanovanje uz podršku osoba sa invaliditetom je u mandatu Republike, osim u najrazvijenijim JLS, stanovanje uz podršku mladih koji napuštaju zaštitu je u mandatu JLS.

Za razliku od novčanih transfera koji su u mandatu Republike i mogu da se prate zahvaljujući informacionom sistemu ministarstva, praćenje usluga socijalne zaštite je otežano, posebno onih koje su u mandatu jedinica lokalne samouprave. Jedan deo podataka prikuplja i publikuje Republički zavod za socijalnu zaštitu (RZSZ) kroz izveštaje o radu centara za socijalni rad i ustanova²². Deo podataka je obezbeđen i kroz dva projekta mapiranja usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalnih samouprava²³.

²² Videti na primer *Sintetizovani izveštaji o radu CSR i ustanova socijalne zaštite za 2015. godinu*, www.zavods.gov.rs/index.php?option=com_content&task=view&id=160&Itemid=157&lang=1250.

²³ www.inkluzija.gov.rs/wp-content/uploads/2013/11/mapiranje_usluga_socijalne_zastite_izvestaj.pdf i socijalnoukljucivanje.gov.rs/wp-content/uploads/2016/12/Mapiranje-usluga-socijalne-zastite.pdf.

Pokazatelji u oblasti usluga socijalne zaštite razvijani su u okviru više projekata. Republički zavod za socijalnu zaštitu je 2010. godine uz podršku UNICEF-a razvio set primarnih i sekundarnih pokazatelja po korisničkim grupama (za decu i mlade, odrasle i stare, kao i u domenu neprenosivih usluga - CSR). Proces je bio konsultativne prirode i uključio je učesnike iz kruga donosilaca odluka i predstavnika institucija koje generišu i prikupljaju podatke. Predlog ovih pokazatelja dat je u Prilogu 1 (poglavlje 6).

Pojedini pokazatelji u ovom projektu nisu međutim dovoljno precizno formulisani, a zakonske promene, razvoj novih usluga i novije analize nameću potrebu za značajnim izmenama indikatora. Dodatno, model pružanja lokalnih usluga i njihov intenzitet varira, što otežava prosto sabiranje broja korisnika na nacionalnom nivou.

U regionalnoj TransMONEE²⁴ bazi podataka se prati set indikatora dečje zaštite predložen od strane UNICEF-a. Pored jednog broja indikatora predloženih i u okviru projekta RZSZ, TransMONEE baza uključuje i pokazatelje koji se tiču dece koja su napustila hraniteljstvo (prema razlozima napuštanja), dece pod starateljstvom, hraniteljske porodice (na primer prema broju dece u hraniteljskoj porodici) i sl. Prati se i stopa usvojenja i struktura usvojene dece prema polu, kao i stopa dece bez roditeljskog staranja.

U okviru projekta mapiranja usluga socijalne zaštite predloženi su pokazatelji dostupnosti, efikasnosti i kvaliteta za dve najrasprostranjenije usluge socijalne zaštite na lokalnom nivou: pomoć u kući za stare i dnevni boravak za decu i mlade sa smetnjama u razvoju i sa invaliditetom (Prilog 2, poglavlje 7²⁵).

Istraživanjem su takođe detaljnije predviđeni pokazatelji za praćenje rashoda i obima intervencije, koji pored ukupnih rashoda za usluge i udela rashoda za usluge socijalne zaštite u lokalnim budžetima, predviđaju i prikupljanje podataka o rashodima za lokalne usluge socijalne zaštite po stanovniku i o strukturi rashoda po izvorima finansiranja (budžet JLS, sredstva sa nacionalnog nivoa, donacije, iznosi participacije korisnika u ceni usluge).

Istraživanje omogućava da se prate i pokazatelji veličine programa (rasprostranjenost usluga) uz pomoć ukupnog broja korisnika, ali i druge dimenzije poput ravnomerne dostupnosti usluga pojedinim grupama korisnika, a uz pomoć sagledavanja strukture korisnika prema vrstama usluga

---

²⁴ TransMONEE baza podataka sadrži veliki broj podataka o socijalnim i ekonomskim fenomenima koji su značajni za dobrobit dece, mladih i žena u zemljama centralne i istočne Evrope i Komonveltu nezavisnih država. Baza se održava u saradnji sa nacionalnim statističkim zavodima, a u sklopu je Regionalne kancelarije UNICEF-a. Preuzeti sa: www.unicef-irc.org/databases/transmonee/.

²⁵ Prilog 2 je u potpunosti prenet iz istraživanja mapiranja usluga socijalne zaštite u sociojalnoukljucivanje.gov.rs/wp-content/uploads/2016/12/Mapiranje-usluga-socijalne-zastite.pdf.

ukršteno sa podacima o starosti, polu, stepenu urbanizacije i sl. Na osnovu strukture korisnika prema pružaocima usluga (državni/nedržavni sektor) moguće je da se uoči i u kojoj meri je razbijen javni monopol u ovoj oblasti, sa potencijalnim uticajem na efikasnost i kvalitet usluga.

Oslanjajući se na ova dva izvora u tabeli poglavlja 5 je prikazan jedan broj izabranih pokazatelja programa dnevnih usluga u zajednici i usluga smeštaja za decu i mlade, imajući u vidu da su pokazatelji za stare najvećim delom prikazani u oblasti dugotrajne nege. Jedan broj pokazatelja je predložen na osnovu regularnih izveštaja o radu ustanova za smeštaj dece i mladih, izveštaja o deci u sistemu socijalne zaštite i izveštaja o radu centara za porodični smeštaj i usvojenje (CPSU) Republičkog zavoda za socijalnu zaštitu, što je u tabeli poglavlja 5 navedeno.

Broj i struktura korisnika predstavlja indikator veličine svakog programa, uključujući i usluge socijalne zaštite. Kada su u pitanju deca korisnici usluga domskog i porodičnog smeštaja posebno treba ukazati na značaj dezagregacije svih podataka po starosti i prema grupama: deca i mladi bez roditeljskog staranja i deca sa smetnjama u razvoju i sa invaliditetom. Dodatno, za usluge smeštaja je važno i da se prati nivo deinstitutionalizacije, na osnovu količnika broja korisnika u domovima i u porodičnom smeštaju.

Za korisnike usluga u zajednici pored stvarnog, važno je da se iskaže i ekvivalentan broj korisnika. Ekvivalentan broj korisnika za pomoć u kući računa se na osnovu pretpostavke o jednakom intenzitetu pružanja usluge svim korisnicima u svim JLS, po modelu pet dana nedeljno dva sata dnevno, tokom 12 meseci u kontinuitetu. Tako se na primer broj korisnika u datoj JLS umanjuje dva puta ako se usluga pruža 5 dana nedeljno, ali samo 1 sat dnevno. Za uslugu dnevnog boravka ekvivalentan broj korisnika se računa pod pretpostavkom da se u svim JLS usluga pruža 8 sati, pet dana nedeljno. Poređenje veličine programa u pojedinim JLS je smisljeno jedino ako se umesto stvarnog izračuna ekvivalentan broj korisnika.

Pokazatelji dostupnosti definisani su kao stope obuhvata, prikazujući odnos između korisničke grupe i odgovarajućeg dela opšte populacije. Za usluge na lokalnom nivou zbog razlika u kontinuitetu i modelima pružanja usluga, među pokazatelje su uključene i *specifične stope obuhvata* koje sagledavaju udeo ekvivalentnog, a ne stvarnog broja korisnika. Za procenu dostupnosti relevantno je da se ima u vidu i kolika je opšta stopa obuhvata, jer je određena usluga dostupna čak i ako je broj sati tokom kojih se usluga koristi mali.

Pokazatelji obima intervencije su pre svega rashodi, iskazani u RSD, u standardima kupovne moći po stanovniku (PPS per capita) i kao udeo u bruto domaćem proizvodu. Ukoliko su podaci dostupni potrebno je da se procene ukupni rashodi i da se izvrši dezagregacija na privatne i javne rashode. Ako to nije moguće, onda treba da se naglasi da se prate samo javni rashodi.

Za pomoć u kući i dnevne boravke predloženo je dodatno da se javni rashodi iskazuju u RSD po stanovniku na nivou JLS i kao udeo u odnosu na lokalne budžete. Za ocenu **efikasnosti** od značaja je i da se računaju jedinični troškovi. Jedinični troškovi, troškovi po korisniku, za jedan sat pružene usluge predstavljaju odnos ukupnih godišnjih tekućih rashoda i ukupnog broja sati godišnjeg pružanja usluge svim korisnicima u jednoj JLS. Jedinični troškovi su važni sa aspekta efikasnosti, jer se pod ostalim jednakim uslovima efikasnost povećava sa njihovim smanjenjem. Sagledavanje jediničnih troškova, poređenja sa drugim JLS i uočavanje razloga koji dovode do većih ili manjih troškova u pojedinim JLS svakako predstavljaju osnov za moguće unapređenje efikasnosti. Jasno je takođe da ovaj pokazatelj ne treba da se posmatra izolovano, bez uzimanja u obzir efekata na kvalitet pružene usluge.

Sa ciljem procene **kvaliteta** za sve usluge socijalne zaštite su izdvojeni pokazatelji o ispunjenosti minimalnih standarda i o zadovoljstvu korisnika, koji se ne prate u okviru redovnih izveštavanja.

Dodatno, posebno treba da se istakne važnost još dva pokazatelja za decu i mlade korisnike usluge smeštaja koji se prate na osnovu izveštaja RZSZ. Prvi, *udeo starijih koji su smešteni u domovima za decu i mlade sa smetnjama u razvoju*, što je svakako aproksimativni pokazatelj neadekvatnosti kvaliteta domskog smeštaja. Drugi pokazatelj, *obuhvat obrazovanjem dece na smeštaju*, treba da omogući praćenje uključenosti u obrazovni proces dece na smeštaju, a pogotovo dece i mladih sa smetnjama u razvoju. Ovo je važan pokazatelj ishoda koji ukazuje na kvalitet i domskog i porodičnog smeštaja.

U tabeli poglavlja 5 je predložen još jedan broj pokazatelja koji bi trebalo da omoguće da se adekvatnost domskog i porodičnog smeštaja za decu i mlade sagleda direktno, ali i indirektno, kroz podatke o izloženosti korisnika nasilju, odsustvu kontakta sa porodicom i srodnicima i podatke o inspekcijskom i stručnom nadzoru u ustanovama. Finalni izbor najvažnijih pokazatelja kvaliteta svakako bi morao da bude predmet široke stručne rasprave.

Najzad uključena su dva osnovna pokazatelja koji treba da omoguće sagledavanje rasprostranjenosti usluga socijalne zaštite u mandatu JLS: udeo JLS koje pružaju usluge u mandatu lokalnog nivoa (po grupama usluga i po korisničkim grupama) i ukupni javni rashodi za ove namene. Posebno je predviđeno da se prati i udeo JLS koje pružaju usluge intenzive podrške porodici, a imajući u vidu značaj jačanja bioloških porodica u kojima postoji rizik od izmeštanja dece.

4. ZAVRŠNE NAPOMENE

Kao i u svim drugim oblastima i u oblasti socijalne i dečje zaštite radi boljeg razumevanja i tumačenja pokazatelja moguće je izdvojiti veći broj **kontekstualnih informacija**. Među ključne kontekstualne informacije svakako spadaju:

1. Bruto domaći proizvod (ukupni i po stanovniku, iskazan u dinarima i PPS);
2. Rashodi za funkciju porodica/deca i za funkciju socijalna isključenost nekvalifikovana na drugom mestu (% BDP);
3. Stopa i dubina (rizika) siromaštva, pre i posle transfera;
4. Stopa zaposlenosti, nezaposlenosti i aktivnosti po polu;
5. Stopa ukupnog fertiliteta i broj živorođene dece, ukupno i po redu rođenja;
6. Struktura stanovništva prema starosnim grupama;
7. Struktura domaćinstava prema tipu domaćinstva;
8. Broj i udeo dece i odraslih sa invaliditetom;
9. Minimalna potrošačka korpa.

Takođe treba naglasiti da je pored kontekstualnih informacija, za tumačenje i razumevanje pokazatelja neophodno da se prati i **trend**, kretanje vrednosti pokazatelja tokom vremena²⁶.

Najzad, kao i u drugim oblastima, i u oblasti socijalne i dečje zaštite potrebno je da se izdvoje **primarni pokazatelji**.

Uz uverenje da izdvajanje primarnih pokazatelja u okviru novčanih naknada u oblasti socijalne i dečje zaštite zahteva širi konsultativni proces, predlaže se potencijalna lista pokazatelja koja bi mogla da posluži kao polazna osnova za raspravu:

1. *Dimenzija: veličina programa - Opšta stopa obuhvata*
  - a. Prosečan mesečni broj pojedinaca u domaćinstvima korisnicima NSP u datoj godini u odnosu na ukupan broj stanovnika;
  - b. Udeo dece i mladih koji primaju dečji dodatak u ukupnom broju dece i mladih odgovarajuće starosti;
  - c. Udeo dece za koju je započeto ostvarivanje prava na roditeljski dodatak u datoj godini u ukupnom broju živorođene dece te godine;

---

²⁶ Indicators Sub-Group of Social Protection Committee (2015): Portfolio of EU Social Indicators for the Monitoring of Progress Towards the EU Objectives for Social Protection and Social Inclusion, p. 8.

- d. Udeo dece čiji su roditelji korisnici prava na odsustvo koji koriste pravo kraće od 12 meseci u ukupnom broju živorođene dece u datoj godini.

2. *Dimenzija: targetiranost, horizontalna efikasnost - Stopa obuhvata siromašnih*

- a. Udeo broja pojedinaca korisnika NSP u najsiromašnijem kvintilu po potrošnji u ukupnom broju pojedinaca u tom kvintilu;
- b. Udeo dece korisnika dečjeg dodatka u najsiromašnijem kvintilu po potrošnji u ukupnom broju dece u tom kvintilu.

3. *Dimenzija: obim intervencije - Rashodi za program, % BDP, % budžeta, PPS per capita*

- a. Rashodi za program NSP, % BDP, % budžeta, PPS per capita;
- b. Rashodi za program dečjeg dodatka, % BDP, % budžeta, PPS per capita;
- c. Rashodi za program roditeljskog dodatka, % BDP, % budžeta, PPS per capita;
- d. Rashodi za program naknada povodom rođenja deteta, % BDP, % budžeta, PPS per capita.

4. *Dimenzija: targetiranost, vertikalna efikasnost - Udeo sredstava koja se dodeljuju korisnicima iz najsiromašnijeg kvintila po potrošnji u ukupnim rashodima za program*

- a. Udeo novčane socijalne pomoći koja se dodeljuje korisnicima iz najsiromašnijeg kvintila po potrošnji u ukupnim rashodima za program NSP;
- b. Udeo sredstava za dečje dodatke koja se dodeljuju korisnicima iz najsiromašnijeg kvintila po potrošnji u ukupnim rashodima za program dečjeg dodatka.

5. *Dimenzija: adekvatnost*

- a. Neto dohodak domaćinstava korisnika NSP koja ostvaruju primanja isključivo od NSP-a u odnosu na prag (rizika) siromaštva za tri tipa domaćinstava - EU pokazatelj;
- b. Odnos prosečnog mesečnog iznosa NSP u datoj godini i prosečne minimalne zarade u datoj godini za pojedinca;
- c. Prosečni mesečni iznos dečjeg dodatka po detetu u datoj godini u odnosu na odgovarajući deo praga siromaštva (za decu do 14 godina i za stariju decu);
- d. Odnos prosečne mesečne bruto naknade po korisniku zaposlenoj ženi i bruto prosečne mesečne zarade žena u datoj godini.

Kada su u pitanju novčani transferi, postoje dve nedoumice koje nameću potrebu da se predočeni pokazatelji finalizuju u kasnijoj fazi. Prva je u vezi sa odlukama koje se odnose na računanje i praćenje apsolutnog siromaštva, a druga u vezi sa donošenjem Zakona o finansijskoj podršci porodici sa decom, uz dogradnju informacionog sistema ministarstva koji treba da uključi i naknade povodom rođenja deteta. Nesumnjivo je potrebno da se u proces formulisanja i odabira pokazatelja uključe i svi relevantni akteri.

Najzad, rad na razvoju pokazatelja usluga socijalne zaštite svakako treba da se nastavi. Pokazatelji koji su ovde predstavljeni samo su jedan mogući predlog koji nije obogaćen ni formalnim ni neformalnim konsultativnim procesom širih razmera.

Za pojedine pokazatelje koji se odnose na usluge socijalne zaštite u mandatu lokalnih samouprava posebno je potrebno da se definišu i rasponi poželjnih vrednosti, počevši od veličine programa (rasprostranjenosti) usluga, pa do poželjnih vrednosti za rashode. Kako se navodi u zaključcima istraživanja o mapiranju usluga: „U datom kontekstu pokreće se i potreba sagledavanja **optimalnog nivoa rasprostranjenosti i dostupnosti pojedinih usluga socijalne zaštite u mandatu LS**. Da li je na primer poželjno da svaka opština i grad ima određene kapacitete za dnevni boravak dece sa smetnjama i sa invaliditetom i kolike u odnosu na ovu ranjivu grupu? Koji je obuhvat uslugama dugotrajne nege poželjan? Koji podaci na lokalnom nivou indiciraju nivo potreba za uspostavljanjem usluga kao što je pomoć u kući za stare (broj i udeo starih koji ne mogu da obavljaju svakodnevne aktivnosti i udeo najstarijih koji žive sami, na primer)? Na osnovu ovih podataka moglo bi da se utvrdi koji deo potreba ostaje nezadovoljen, a koji deo uspostavljene usluge zadovoljavaju.“²⁷

---

²⁷ Centar za socijalnu politiku (2016): Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalnih samouprava u Republici Srbiji, str.89.

5. TABELARNI PRIKAZ INDIKATORA

2.3. Novčana davanja i naknade

Program: Novčana socijalna pomoć (NSP)

Pokazatelj i dimenzija	Definicija	Dezagregacija	Izvor	Komentar
<p>1. Korisnici</p> <p><i>Broj i struktura korisnika</i></p> <p>Dimenzija: <i>Veličina programa</i></p> <p>Ishodni indikator</p>	1a. Prosečan mesečni broj pojedinaca u domaćinstvima korisnicima NSP u datoj godini	Pol; Velike starosne grupe (0-17, 18-64, 65 i više), prema podacima prvog u mesecu; Dužina primanja (do 1 godine, 1 do 3 godine, 3 do 5 godina, preko 5 godina); Region, JLS.	Administrativni podaci MRZBSP.	Broj pojedinaca i domaćinstava u isplati datog meseca (a ne za dati mesec).
	1b. Prosečan mesečni broj pojedinaca u domaćinstvima korisnicima NSP u datoj godini za koje se ne ostvaruje pravo (dodatni indirektni korisnici).	Pol; Velike starosne grupe (0-17, 18-64, 65 i više), prema podacima prvog u mesecu.	Administrativni podaci MRZBSP.	
	1c. Prosečan mesečni broj domaćinstava korisnika NSP u datoj godini.	Tip domaćinstva (jednočlana, odrasli bez dece, jednoroditeljska sa 1, 2 i 3+ dece, dvoje	Administrativni	

	1d. Broj pojedinaca i domaćinstava korisnika NSP po mesecima u datoj godini.	odraslih sa 1, 2, 3+ dece, višegeneracijska sa decom); Visina prava (osnovno; uvećano – jednoroditeljske porodice; uvećano – svi članovi nesposobni za rad); Region, JLS.	podaci MRZBSP Administrativni podaci MRZBSP.	
2. Obuhvat <i>Stope obuhvata</i> Indikatori učinka <i>2.1. Opšta stopa obuhvata</i> Dimenzija: <i>Veličina programa</i> SDG1	2.1a. Prosečan mesečni broj pojedinaca u domaćinstvima korisnicima NSP u datoj godini u odnosu na ukupan broj stanovnika. 2.1b. Prosečan mesečni broj domaćinstava korisnika NSP u datoj godini u odnosu na ukupan broj domaćinstava.	Pol; Velike starosne grupe (0-17, 18-64, 65 i više) prema podacima prvog u mesecu; Region, JLS. Tip domaćinstva (sa decom i bez dece); Region, JLS.	Administrativni podaci MRZBSP, procene stanovništva RZS. Administrativni podaci MRZBSP, popis RZS.	Za domaćinstva popisni podatak.
<i>2.2. Stopa obuhvata siromašnih</i> Dimenzija: <i>Horizontalna efikasnost, targetiranost, dostupnost (greška isključenosti)</i> SDG1	2.2a. Udeo broja pojedinaca korisnika NSP u ukupnom broju siromašnih (po definiciji apsolutnog, relativnog siromaštva i izrazite MD). 2.2b. Udeo broja pojedinaca korisnika NSP u najsiromašnijem kvintilu po potrošnji u ukupnom broju pojedinaca u tom kvintilu.		Administrativni podaci MRZBSP, SILC, APD. APD.	

<p>2.3. <i>Stopa obuhvata romske populacije</i></p> <p>Dimenzija: <i>Etnička</i></p> <p>SDG1</p>	<p>2.3. Udeo broja pojedinaca (domaćinstava) korisnika NSP iz romskih naselja u ukupnom broju pojedinaca (domaćinstava) iz romskih naselja.</p>		<p>MICS.</p>	<p>Neizvesno je da li će anketa MICS i dalje da se sprovodi.</p>
<p>2.4. <i>Stopa neostvarivanja prava</i></p> <p>Dimenzija: <i>Horizontalna efikasnost, targetiranost (greška isključenosti)</i></p>	<p>2.4. Udeo (pojedina) domaćinstava koja ispunjavaju zakonske kriterijume a ne ostvaruju pravo u ukupnom broju (pojedina) domaćinstava koja ispunjavaju zakonske kriterijume za ostvarivanje prava (zbir onih koji ostvaruju i ne ostvaruju pravo).</p> <p>Alternativa: Udeo pojedinaca i domaćinstava koja ispunjavaju prihodne kriterijume, a ne ostvaruju pravo.</p>	<p><i>Tip domaćinstva (sa decom i bez dece).</i></p>	<p>SILC.</p>	<p>Ne predlaže se APD jer je broj domaćinstava koja ostvaruju sve zakonske kriterijume, a ne primaju NSP veoma mali, kako su pokazala ranija istraživanja (Matković, Petrović, 2012).</p> <p>SILC, pod uslovom da ima dovoljan broj slučajeva i da sadrži sve nedohodovne kriterijume za proveru materijalnog stanja (ako ne onda alternativa).</p>
<p>3. Distribucija korisnika prema kvintilima</p> <p>Dimenzija: <i>Vertikalna efikasnost, targetiranosti (greška uključenosti)</i></p>	<p>3. Udeo korisnika NSP u određenom kvintilu (po dohotku) u ukupnom broju korisnika NSP.</p>		<p>SILC.</p>	

<p>4. Rashodi</p> <p>Dimenzija: <i>obim intervencije</i></p> <p>Ulazni indikatori</p>	<p>4a. Ukupni godišnji rashodi (RSD).</p> <p>4b. Rashodi za program % BDP, % budžeta, PPS per capita.</p>	<p>Velike starosne grupe (0-17, 18-64, 65 i više) prema podacima prvog u mesecu;</p> <p>Tip domaćinstva (bez dece i sa decom);</p> <p>Visina prava (osnovno i uvećano);</p> <p>Regioni i JLS.</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP.</p> <p>Administrativni podaci MRZBSP i RZS, Ministarstvo finansija.</p>	
<p>5. Distribucija davanja prema kvintilima (dohotka i potrošnje)</p> <p>Dimenzija: <i>Vertikalna efikasnost, targetiranost (greška uključenosti)</i></p> <p>Indikatori učinka</p>	<p>5a. Udeo NSP sredstava koja se dodeljuju korisnicima iz određenog kvintila (dohotka ili potrošnje) u ukupnim NSP rashodima.</p> <p>5b. Udeo NSP sredstava koja se dodeljuju korisnicima iz najsiromašnijeg kvintila (dohotka ili potrošnje) u ukupnim NSP rashodima.</p>		<p>APD i SILC.</p>	<p>APD nema u upitniku odvojeno pitanje za NSP, ali je Svetska banka uvek računala na osnovu APD.</p>
<p>5.1 <i>Kvintilni odnos davanja</i></p>	<p>5.1. Odnos između udela NSP sredstava koja se dodeljuju najsiromašnijem kvintilu i udela NSP sredstava koja se dodeljuju najvišem kvintilu (po dohotku i potrošnji).</p>		<p>APD i SILC.</p>	<p>APD nema u upitniku odvojeno pitanje za NSP ali je Svetska banka uvek računala na osnovu APD.</p>
<p>6. Iznos</p> <p>Indikator učinka</p> <p><i>Prosečan iznos transfera po korisniku</i></p> <p>SDG1</p>	<p>6a. Prosečan mesečni iznos po domaćinstvu u datoj godini (RSD i PPS).</p> <p>6b. Prosečan mesečni iznos osnovnog davanja po domaćinstvima</p>	<p>Tip domaćinstva (jednočlana, odrasli bez dece, jednoroditeljska sa 1, 2 i 3+ dece, dvoje odraslih sa 1, 2, 3+ dece, višegeneracijska sa decom).</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP.</p> <p>Administrativni podaci MRZBSP.</p>	

	<p>koja primaju osnovna davanja (RSD i PPS).</p> <p>6c. Prosečan mesečni iznos uvećanog davanja po domaćinstvima koja primaju uvećana davanja (RSD i PPS).</p>	<p>Tip domaćinstva (jednočlana, odrasli bez dece, jednoroditeljska sa 1, 2 i 3+ dece, dvoje odraslih sa 1, 2, 3+ dece, višegeneracijska sa decom).</p> <p>Tip domaćinstva (jednočlana, odrasli bez dece, jednoroditeljska sa 1, 2 i 3+ dece, dvoje odraslih sa 1, 2, 3+ dece, višegeneracijska sa decom).</p>	Administrativni podaci MRZBSP.	
<p>7. Adekvatnost</p> <p>Indikatori učinka</p> <p><i>7.1. Neto dohodak korisnika NSP u odnosu na prag rizika siromaštva za 3 tipa domaćinstva u kojima su svi članovi nezaposleni</i></p> <p>EU pokazatelj</p> <p>I Sveobuhvatni portfolio <i>Kontekstualne informacije</i></p> <p>II Portfolio socijalna uključenost <i>Kontekstualne informacije</i></p>	<p>7.1. Neto dohodak domaćinstava korisnika NSP koja ostvaruju primanja isključivo od NSP-a u odnosu na prag rizika siromaštva (%).</p>	<p>Tip domaćinstva (jednočlano domaćinstvo, jednoroditeljsko domaćinstvo sa dvoje dece i dve odrasle osobe sa dvoje dece).</p> <p>Visina prava (osnovni, uvećanii NSP).</p>	Administrativni podaci MRZBSP, SILC.	Na nivou EU pokazatelj je još uvek u pripremi.

<p>7.2. Odnos NSP i praga (apsolutnog) siromaštva</p> <p>SDG1</p>	<p>7.2. Prosečni mesečni prihodi domaćinstava koja ostvaruju primanja isključivo od NSP-a u odnosu na prag (apsolutnog) siromaštva.</p> <p>Alternativno: Prosečni mesečni prihodi tročlanih domaćinstava koja ostvaruju primanja isključivo od NSP-a u datoj godini u odnosu na minimalnu potrošačku korpu.</p>	<p>Tip domaćinstva (jednočlano domaćinstvo, jednoroditeljsko domaćinstvo sa dvoje dece i dve odrasle osobe sa dvoje dece).</p> <p>Visina prava (osnovni, uvećani NSP)</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP i APD</p> <p>Ministarstvo spoljne i unutrašnje trgovine i telekomunikacija.</p>	<p>Ukoliko su raspoloživi podaci o apsolutnom siromaštvu.</p>
<p>7.3. Deo potrošnje (dohotka) korisnika koji pokriva iznos pomoći</p>	<p>7.3. Udeo prihoda od NSP u ukupnoj potrošnji (dohotku) korisnika NSP.</p>	<p>Tip domaćinstva (jednočlano, jednoroditeljsko sa dvoje dece i dve odrasle osobe sa dvoje dece).</p>	<p>SILC, APD.</p>	
<p>7.4. Odnos NSP i minimalne zarade za 3 tipa domaćinstva</p> <p>Dimenzija: Zamka neaktivnosti</p>	<p>7.4a. Odnos prosečnog mesečnog iznosa NSP po domaćinstvu u datoj godini i prosečne minimalne zarade (neto i bruto) u datoj godini.</p> <p>7.4b. Odnos prosečnog mesečnog osnovnog iznosa NSP po domaćinstvu koje prima osnovni NSP u datoj godini i prosečne minimalne zarade (neto i bruto) u datoj godini.</p> <p>7.4c. Odnos prosečnog mesečnog uvećanog iznosa NSP jednoroditeljskog domaćinstva koje prima uvećani NSP u datoj godini i prosečne minimalne zarade (neto i bruto) u datoj godini.</p>	<p>Tip domaćinstva (jednočlano, jednoroditeljsko sa dvoje dece i dve odrasle osobe sa dvoje dece).</p> <p>Tip domaćinstva (jednočlano, jednoroditeljsko sa dvoje dece i dve odrasle sa dvoje dece).</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP i podaci RZS.</p>	<p>Pošto se godišnji iznosi pomoći razlikuju za jednoroditeljske porodice (uvećano pravo), ali i kada je većina članova sposobna za rad (u toku 9 meseci tokom kalendarske godine), neophodno je da se dati odnosi posebno računaju za domaćinstva u odnosu na njihov sastav, a imajući u vidu date karakteristike.</p>

<p>8. Efektivnost</p> <p><i>8.1 Stopa (rizika) siromaštva pre i posle NSP transfera</i></p> <p>Dimenzija: <i>Efektivnost s obzirom na stopu siromaštva</i></p> <p><i>8.2. Dubina (rizika) siromaštva sa i bez (pre i posle) NSP transfera</i></p> <p>Dimenzija: <i>Efektivnost s obzirom na dubinu siromaštva</i></p>	<p>8.1. Razlika između stope (rizika) siromaštva pre i posle NSP transfera, kao % u odnosu na stopu (rizika) siromaštva pre transfera.</p> <p>8.2. Prosečan jaz između linije (rizika) siromaštva i raspoloživog dohotka domaćinstva pre i posle NSP transfera, u odnosu na jaz (rizika) siromaštva pre transfera.</p>		SILC, APD.	
<p>9. Efikasnost</p> <p><i>Odnos davanja i troškova</i></p>	<p>9. Dubina (rizika) siromaštva pre i posle NSP transfera u odnosu na ukupan rashod za NSP.</p>		SILC, APD.	

Program: Dečji dodatak

Pokazatelj i dimenzija	Definicija	Dezagregacija	Izvor	Komentar
<p>1. Korisnici</p> <p><i>Broj i struktura korisnika</i></p> <p><i>Dimenzija: Veličina programa</i></p>	<p>1a. Prosečan mesečni broj dece i mladih korisnika dečjeg dodatka u datoj godini.</p> <p>1b. Prosečan mesečni broj domaćinstava korisnika dečjeg dodatka u datoj godini.</p>	<p>Pol;</p> <p>Starost (0-2, 3-6, 7-14, 15-17, 18-25) prema podacima prvog u mesecu;</p> <p>Red rođenja (1, 2, 3, 4+);</p> <p>Visina prava (osnovno i uvećano, po osnovu uvećanja – jednoroditeljske porodice, starateljske/hraniteljske ili deca sa smetnjama u razvoju i sa invaliditetom, kombinacije);</p> <p>Region, JLS.</p> <p>Tip domaćinstva (jedoroditeljska sa 1, 2 i 3+ dece, dvoje odraslih sa 1, 2, 3+ dece, višegeneracijska sa decom);</p> <p>Broj dece u domaćinstvu koja primaju dečji dodatak (1,2,3,4);</p> <p>Region, JLS.</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP.</p> <p>Adiministrativni podaci MRZBSP.</p>	<p>Broj dece i domaćinstava u isplati datog meseca.</p> <p>Red rođenja 4+ ako se promeni zakonska odredba koja omogućava da peto dete po redu rođenja može da ostavi pravo nakon izlaska iz prava četvrtog deteta.</p> <p>Prema nacrtu novog zakona hraniteljske porodice neće moći da ostvare pravo na dečji dodatak.</p> <p>Svi podaci se odnose na decu koja primaju dečji dodatak, a ne na stvarni broj dece u domaćinstvu (broj dece u isplati u domaćinstvu).</p>

<p>2. Obuhvat</p> <p>Stope obuhvata Indikatori učinka</p> <p>2.1. <i>Opšta stopa obuhvata</i></p> <p>Dimenzija: <i>Veličina programa</i></p> <p>SDG1</p>	<p>2.1a. Udeo dece i mladih koji primaju dečji dodatak u ukupnom broju dece i mladih odgovarajuće starosti.</p> <p>2.1b. Udeo domaćinstava korisnika dečjeg dodatka u ukupnom broju porodica sa decom (0-25).</p>	<p>Pol; Starost (0-6, 7-14, 15-17, 18 i više), prema podacima prvog u mesecu; Urbano i ruralno; Region, JLS.</p> <p>Tip domaćinstva (jednoroditeljska sa 1, 2 i 3+ dece, dvoje odraslih sa 1, 2, 3+ dece, višegeneracijska sa decom).</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP i RZS.</p> <p>Administrativni podaci MRZBSP i popis stanovništva.</p>	<p>Samo u popisnim godinama.</p> <p>Samo u popisnim godinama.</p>
<p>2.2. <i>Stopa obuhvata siromašnih</i></p> <p>Dimenzija: <i>Horizontalna efikasnost, targetiranost, dostupnost (greška isključenosti)</i></p> <p>SDG1</p>	<p>2.2c. Udeo dece korisnika u ukupnom broju siromašne dece (po definiciji apsolutnog, relativnog siromaštva i izrazite MD).</p> <p>2.2d. Udeo dece korisnika dečjeg dodatka u najsiromašnijem kvintilu po potrošnji u ukupnom broju dece u tom kvintilu.</p>	<p>Starost dece (0-6, 7-14, 15-17, 18-25), prema podacima prvog u mesecu.</p> <p>Starost dece (0-6, 7-14, 15-17, 18-25), prema podacima prvog u mesecu.</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP, SILC, APD.</p> <p>APD.</p>	<p>Pitanje je da li uzorak dozvoljava dezagregaciju po starosti po svim prikazanim starosnim grupama dece.</p>
<p>2.3. <i>Stopa obuhvata romske populacije</i></p> <p>Dimenzija: <i>Etnička</i></p> <p>SDG1</p>	<p>2.3. Udeo dece iz romskih naselja koja primaju dečji dodatak u ukupnom broju dece iz romskih naselja.</p>	<p>Starost (0-6, 7-14, 15-17).</p>	<p>MICS.</p>	<p>Neizvesno je da li će anketa MICS i dalje da se sprovodi.</p>
<p>2.4. <i>Stopa neostvarivanja prava</i></p>	<p>2.4. Udeo (dece) domaćinstava koja ispunjavaju zakonske kriterijume, a ne ostvaruju pravo u ukupnom broju (dece) domaćinstava koja</p>	<p>Starost dece (0-6, 7-14, 15-17, 18-25); Broj dece u domaćinstvu (1,2,3+).</p>	<p>SILC, APD.</p>	<p>Pitanje je da li uzorak dozvoljava dezagregaciju po starosti.</p>

Dimenzija: <i>Horizontalna efikasnost, targetiranost (greška isključenosti)</i>	ispunjavaju zakonske kriterijume za ostvarivanje prava na dečji dodatak (zbir onih koji ostvaruju i ne ostvaruju pravo).			Alternativa: Broj dece i domaćinstava koja ispunjavaju prihodne kriterijume, a ne ostvaruju pravo.
3. Distribucija korisnika prema kvintilima (dohotka i potrošnje) Dimenzija: <i>Vertikalna efikasnost, element targetiranosti (greška uključenosti)</i> Indikatori učinka	3. Udeo broja korisnika dečjeg dodatka u određenom kvintilu u ukupnom broju korisnika dečjeg dodatka.		SILC, APD.	
4. Rashodi Dimenzija: <i>Obim intervencije</i> Input indikatori	4a. Ukupni godišnji rashodi za program (RSD). 4b. Rashodi za program % BDP, % budžeta, PPS per capita.	Starost dece (0-6, 7-14, 15-17, 18-25), prema podacima prvog u mesecu; Broj dece u domaćinstvu koja primaju dečji dodatak (1, 2, 3, 4); Visina prava (osnovni i uvećani); Regioni i JLS.	Administrativni podaci MRZBSP. Administrativni podaci MRZBSP i RZS, Ministarstvo finansija.	Broj dece u isplati u domaćinstvu, a ne ukupan broj dece u domaćinstvu. Preračun u PPS treba da obezbedi RZS.
5. Distribucija davanja prema kvintilima (dohotka i potrošnje) Dimenzija: <i>Vertikalna efikasnost, targetiranost (greška uključenosti)</i> Indikatori učinka	5. Udeo sredstava koja se dodeljuju korisnicima iz određenog kvintila (dohotka ili potrošnje) u ukupnim rashodima za program dečjeg dodatka.		APD i SILC.	

5.1. <i>Kvintilni odnos davanja</i>	5.1. Odnos između udela sredstava koja se dodeljuju najsiromašnijem kvintilu i udela sredstava koja se dodeljuju najvišem kvintilu (po dohotku i potrošnji).		APD i SILC.	
6. Iznos Indikatori učinka <i>Prosečan iznos transfera po korisniku</i> SDG1	6a. Prosečni mesečni iznos dečjeg dodatka po detetu u datoj godini (RSD i PPS). 6b. Prosečan mesečni iznos osnovnog davanja po detetu koje prima osnovni iznos u datoj godini (RSD i PPS). 6c. Prosečan mesečni iznos uvećanog davanja po detetu koje prima uvećani dečji dodatak u datoj godini (RSD i PPS). 6d. Prosečan mesečni iznos davanja po domaćinstvu u datoj godini (RSD i PPS).	Starost (0-6, 7-14, 15-17, 18-25), prema podacima prvog u mesecu	Administrativni podaci MRZBSP. Administrativni podaci MRZBSP. Administrativni podaci MRZBSP.	Dezagregacija po starosti samo ukoliko novi zakon bude pravio razliku u iznosima po starosti deteta i ukoliko bude uvedeno dodatno davanje na početku školske godine za školsku decu. Preračun u PPS treba da obezbedi RZS.
7. Adekvatnost Indikatori učinka <i>7.1. Iznos dečjeg dodatka u odnosu na prag siromaštva</i>	7.1a. Prosečni mesečni iznos dečjeg dodatka po detetu u datoj godini u odnosu na odgovarajući deo praga rizika siromaštva. 7.1b. Prosečni mesečni iznos dečjeg dodatka po detetu u datoj godini u odnosu na odgovarajući deo praga siromaštva. <i>Alternativno:</i> Prosečni mesečni iznos dečjeg dodatka po detetu u datoj godini u	Starost dece (0-13, 14+). Starost dece (0-13, 14+).	Administrativni podaci MRZBSP, SILC. Administrativni podaci MRZBSP, APD. Administrativni podaci MRZBSP, APD, Ministarstvo spoljne i unutrašnje	I minimalna potrošačka korpa koristi, kao i APD, primenjuje OECD skalu ekvivalencije. Za izradu minimalne potrošačke korpe analizirana je potrošnja domaćinstava iz prva tri decila po potrošnji (<i>Izvod iz metodologije izrade potrošačke korpe RZS, 2010</i>).

	odnosu na odgovarajući deo minimalne potrošačke korpe.		trgovine i telekomunikacija.	
<i>7.2. Deo potrošnje (dohotka) korisnika koji pokriva iznos pomoći</i>	7.2. Udeo prihoda od dečjeg dodatka u ukupnoj potrošnji (dohotku) korisnika.	Broj dece u domaćinstvu koja primaju dečji dodatak (1, 2, 3, 4).	SILC, APD.	
8. Efektivnost <i>8.1. Stopa (rizika) siromaštva sa i bez transfera (pre i posle)</i> Dimenzija: <i>Efektivnost s obzirom na stopu siromaštva</i> <i>8.2. Dubina (rizika) siromaštva sa i bez (pre i posle) transfera</i> Dimenzija: <i>Efektivnost s obzirom na dubinu siromaštva</i>	8.1. Razlika između stope (rizika) siromaštva pre i posle transfera dečjeg dodatka, kao % u odnosu na stopu (rizika) siromaštva pre transfera 8.2. Prosečan jaz između linije (rizika) siromaštva i raspoloživog dohotka domaćinstva pre i posle transfera dečjeg dodatka, u odnosu na jaz (rizika) siromaštva pre transfera.		SILC, APD.	
9. Efikasnost <i>Odnos davanja i troškova</i>	9. Dubina (rizika) siromaštva pre i posle dodeljivanja dečjeg dodatka u odnosu na ukupan rashod za dečje dodatke.		SILC, APD.	

Program: Roditeljski dodatak

Pokazatelj i dimenzija	Definicija	Dezagregacija	Izvor	Komentar
<p>1. Korisnici</p> <p>Broj i struktura korisnika</p> <p>Dimenzija: <i>Veličina programa</i></p>	<p>1a. Prosečan mesečni broj dece korisnika roditeljskog dodatka u datoj godini.</p> <p>1b. Prosečan mesečni broj dece korisnika trećeg (i četvrtog) reda rođenja koja ostvaruju pravo duže od 12 meseci.</p>	<p>Red rođenja (1, 2, 3, 4); Regioni, JLS.</p> <p>Regioni, JLS.</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP.</p> <p>Administrativni podaci MRZBSP.</p>	<p>Prema nacrtu Zakona deca trećeg reda rođenja ostvaruju pravo tokom dve godine. U prvoj godini primene novog zakona i jedan broj dece drugog i četvrtog reda rođenja će ostvarivati pravo tokom dve godine prema starom (postojećem) zakonu.</p>
<p>2. Obuhvat</p> <p>Stopa obuhvata</p> <p>Indikator učinka</p> <p>2.1. <i>Opšta stopa obuhvata</i></p> <p>Dimenzija: <i>Horizontalna efikasnost (greška isključenosti)</i></p> <p>2.2. <i>Stopa obuhvata romske populacije</i></p> <p>Dimenzija: <i>Etnička</i></p>	<p>2.1. Udeo dece za koju je započeto ostvarivanje prava na roditeljski dodatak u datoj godini u ukupnom broju živorođene dece te godine.</p> <p>2.2. Udeo dece iz romskih naselja koja su počela sa ostvarivanjem prava u datoj godini u ukupnom broju živorođene dece u romskim naseljima.</p>	<p>Red rođenja (1, 2, 3, 4).</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP, Vitalna statistika RZS.</p> <p>MICS.</p>	<p>Ne uzimaju se u obzir sva deca za koju se ostvaruje pravo u toku date godine da bi se izbeglo dupliranje, jer deca višeg reda rođenja ostvaruju pravo tokom dve godine.</p> <p>Neizvesno je da li će anketa MICS i dalje da se sprovodi.</p>

<p>3. Rashodi</p> <p>Dimenzija: <i>Obim intervencije</i></p> <p>Ulazni indikator</p>	<p>3a. Ukupan godišnji rashod (RSD).</p> <p>3b. Godišnji rashodi za program % BDP, % budžeta, PPS per capita.</p>	<p>Red rođenja (1, 2, 3, 4).</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP.</p> <p>Administrativni podaci MRZBSP, RZS, Ministarstvo finansija.</p>	<p>Preračun u PPS treba da obezbedi RZS.</p>
<p>4. Distribucija davanja prema kvintilima (dohotka i potrošnje)</p> <p>Indikatori učinka</p>	<p>4. Udeo sredstava koja se dodeljuju korisnicima iz određenog kvintila (dohotka ili potrošnje) u ukupnim rashodima za program roditeljskog dodatka.</p>		<p>APD i SILC.</p>	
<p>5. Iznosi</p> <p><i>Prosečan iznos transfera po korisniku</i></p> <p>Indikator učinka</p>	<p>5. Prosečan mesečan iznos dodatka po detetu u datoj godini (RSD, PPS).</p>	<p>Red rođenja (1, 2, 3, 4).</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP.</p>	<p>Preračun u PPS treba da obezbedi RZS.</p>

Program: Naknade zarade povodom rođenja deteta

Pokazatelj i dimenzija	Definicija	Dezagregacija	Izvor	Komentar
<p>1. Korisnici</p> <p><i>Broj i struktura korisnika</i></p> <p>Dimenzija: <i>Veličina programa</i></p>	<p>1a. Prosečan mesečni broj korisnika naknada u toku date godine.</p> <p>1b. Broj korisnika odsustva radi nege deteta trećeg i višeg reda rođenja koji koriste pravo duže od 12 meseci (u drugoj godini korišćenja ukupnog odsustva).</p>	<p>Vrsta naknade (porodiljsko odsustvo, odsustvo radi nege deteta i odsustvo sa rada radi posebne nege deteta); Pol korisnika u slučaju odsustva radi nege deteta; Red rođenja deteta (1, 2, 3+); Osnov ostvarivanja prava (zaposlenje, angažovanje po osnovu ugovora, poljoprivrednik, samostalac).</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP.</p>	<p>Prema nacrtu novog zakona, vrsta naknade se različito naziva za žene koje su van redovnog radnog odnosa, tako da onda zapravo ima 6 vrsta naknada, a ne samo 3.</p>
<p>2. Obuhvat</p> <p><i>2. Stopa obuhvata</i></p> <p>Indikator učinka</p> <p>Dimenzija: <i>Horizontalna efikasnost (greška isključenosti)</i></p>	<p>2a. Udeo dece koju su rodile majke korisnice prava na porodiljsko odsustvo u ukupnom broju živorođene dece u datoj godini.</p> <p>2b. Udeo dece čiji su roditelji korisnici prava na odsustvo koji koriste pravo kraće od 12 meseci u ukupnom broju živorođene dece u datoj godini.</p>	<p>Red rođenja (1, 2, 3+).</p> <p>Red rođenja (1, 2, 3+).</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP, Vitalna statistika RZS.</p> <p>Administrativni podaci MRZBSP, Vitalna statistika RZS.</p>	

<p>3. Rashodi</p> <p>Dimenzija: <i>Obim intervencije</i></p> <p>Ulazni indikator</p>	<p>3a. Ukupan godišnji rashod (RSD).</p> <p>3b. Godišnji rashodi za program % BDP, % budžeta, PPS per capita.</p>	<p>Vrsta naknade (porodiljsko odsustvo, odsustvo sa rada radi nege deteta i odsustvo sa rada radi posebne nege deteta).</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP.</p> <p>Administrativni podaci MRZBSP, RZS, Ministarstvo finansija.</p>	<p>Vrsta naknada može da se razlikuje prema finalnoj verziji novog zakona.</p> <p>Preračun u PPS treba da obezbedi RZS.</p>
<p>4. Iznosi</p> <p>Indikatori učinka</p> <p><i>4. Prosečan iznos transfera po korisniku</i></p>	<p>4. Prosečan mesečni iznos naknade po korisniku u datoj godini.</p>	<p>Vrsta naknade (porodiljsko odsustvo, odsustvo sa rada radi nege deteta i odsustvo sa rada radi posebne nege deteta); Osnov ostvarivanja prava (zaposlenje, angažovanje po osnovu ugovora, poljoprivrednik, samostalac).</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP.</p>	
<p>5. Adekvatnost</p> <p>5. Stopa zamene</p>	<p>5. Odnos prosečne mesečne bruto naknade po korisniku zaposlenoj ženi i bruto prosečne mesečne zarade (žena) u datoj godini.</p>	<p>Osnov ostvarivanja prava (zaposlenje, angažovanje po osnovu ugovora, poljoprivrednik, samostalac).</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP, RZS.</p>	

Napomena: Trenutno naknade povodom rođenja deteta nisu deo informacionog sistema ministarstva (ISM). Praćenje predloženih indikatora će biti moguće tek nakon donošenja i početka primene novog zakona, sa uključivanjem ovih naknada u ISM.

2.4. Usluge socijalne zaštite za decu i mlade

Program: Usluge smeštaja za decu i mlade u mandatu Republike (0-25)

Pokazatelj i dimenzija	Tip pokazatelja	Definicija	Dezagregacija	Izvor
<p>1. Korisnici</p> <p><i>Broj i struktura korisnika</i></p> <p>Dimenzija: <i>Veličina programa</i></p> <p>Indikator ishoda</p>	NS	1a. Prosečan mesečni broj dece i mladih korisnika domskog i porodičnog smeštaja u datoj godini	Pol; Starost (0-2, 3-6, 7-14, 15-17, 18-25), prema podacima prvog u mesecu; Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom; Region, JLS.	Administrativni podaci MRZBSP.
		1b. Prosečan mesečni broj dece i mladih korisnika domskog smeštaja u datoj godini.	Pol; Starost (0-2, 3-6, 7-14, 15-17, 18-25), prema podacima prvog u mesecu; Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom; Region, JLS.	Administrativni podaci MRZBSP.

		1c. Prosečan mesečni broj dece i mladih korisnika porodičnog smeštaja u datoj godini.	Pol; Starost (0-2, 3-6, 7-14, 15-17, 18-25), prema podacima prvog u mesecu; Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom; Region, JLS.	Administrativni podaci MRZBSP.
1d. <i>Stopa deinstitucionalizacije</i> Dimenzija: <i>Adekvatnost usluge</i>		1d. Broj dece i mladih (0-25) korisnika domskog smeštaja u odnosu na broj dece i mladih korisnika porodičnog smeštaja.	Pol; Starost (0-2, 3-6, 7-14, 15-17, 18-25), prema podacima prvog u mesecu; Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom; Region, JLS.	Administrativni podaci MRZBSP.
2. Dostupnost i obuhvat <i>2. Stopa obuhvata dece uslugom domskog i porodičnog smeštaja</i> Dimenzija: <i>Veličina programa</i>	NS	2. Broj dece (0-17) korisnika domskog i porodičnog smeštaja na 100.000 dece.	Pol; Uzrast (0-2, 3-6, 7-14, 15-17); Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom; Vrsta smeštaja (domski, porodični); Region, JLS.	Administrativni podaci MRZBSP i RZS (popis i procene stanovništva), RZSZ, CSR.

<p>2a. Stopa obuhvata dece porodičnim smeštajem</p>	<p>NS</p>	<p>2a. Broj dece (0-17) korisnika porodičnog smeštaja na 100.000 dece.</p>	<p>Pol; Uzrast (0-2, 3-6, 7-14, 15-17); Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom; Region, JLS.</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP i RZS (popis i procene stanovništva).</p>
<p>3. Rashodi</p> <p>3. Rashodi za smeštaj dece i mladih</p> <p>Dimenzija: Obim intervencije</p>	<p>NS</p>	<p>3. Ukupni (privatni i javni) godišnji rashodi za domski i porodični smeštaj dece i mladih (RSD, % BDP, PPS po korisniku).</p>	<p>Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetnjama u razvoju i sa invaliditetom; Vrsta smeštaja (domski, porodični); Privatni i javni rashodi.</p>	<p>Administrativni podaci MRZBSP i Ministarstvo finansija.</p>
<p>4. Kvalitet</p> <p>4.1. Ispunjenost minimalnih standarda</p>	<p>NS</p>	<p>4.1. Udeo dece i mladih korisnika u ustanovama koje poseduju licencu na period od 6 godina u ukupnom broju dece i mladih korisnika domskog smeštaja (%).</p>	<p>Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom; Region.</p>	<p>MRZBSP.</p>

<p>4.2. <i>Zadovoljstvo korisnika</i></p>	<p>NS</p>	<p>4.2. Udeo dece i mladih u ustanovama u kojima je sprovedena anketa o zadovoljstvu korisnika u ukupnom broju dece i mladih korisnika domskog smeštaja u datoj godini (%).</p> <p>4.2a. Udeo dece i mladih koji su zadovoljni pruženim uslugama u ukupnom broju anketiranih korisnika (dece i mladih) u datoj godini (%).</p>	<p>Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom.</p> <p>Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom.</p>	
<p>4.3. <i>Kontrolni mehanizmi</i></p>	<p>NS</p>	<p>4. 3. Udeo dece i mladih u ustanovama za smeštaj u kojima je obavljen inspeksijski i stručni nadzor u toku godine u ukupnom broju dece i mladih korisnika domskog smeštaja (%).</p>	<p>Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetnjama u razvoju i sa invaliditetom; Vrsta nadzora (inspeksijski, stručni).</p>	
<p>4.4. <i>Kontakti sa porodicom</i> Indikatori ishoda</p>	<p>NS</p>	<p>4. 4. Udeo dece i mladih korisnika smeštaja koji imaju srodnike ali sa njima nisu u kontaktu u ukupnom broju dece i mladih korisnika smeštaja (%).</p>	<p>Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetnjama u razvoju i sa invaliditetom; Vrsta smeštaja (domski, porodični).</p>	<p>RZSZ – izveštaji o radu ustanova i izveštaji o radu CSPU.</p>

<p>4.5. Obuhvat obrazovanjem dece na smeštaju</p>	<p>NS</p>	<p>4.5. Udeo dece i mladih na smeštaju koja su uključena u obrazovanje u datoj godini u ukupnom broju dece na smeštaju (%)</p>	<p>Pol; Uzrast (osnovnoškolski, srednjoškolski); Vrsta smeštaja (domski, porodični); Redovno i specijalno obrazovanje; Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom.</p>	<p>RZSZ – izveštaji o radu ustanova.</p>
<p>4.6. Adekvatnost ustanova Posredni indikator</p>	<p>NS</p>	<p>4.6. Udeo starijih od 25 godina u ustanovama za decu i mlade sa smetnjama u razvoju u datoj godini (%).</p> <p>4.6a. Udeo dece i mladih korisnika smeštaja u ustanovama sa više od 50 korisnika (%).</p> <p>4.6b. Odnos broja stručnih radnika i korisnika u ustanovama za decu i mlade u datoj godini.</p> <p>4.6c. Udeo profesionalnog osoblja u ustanovama za smeštaj dece i mladih koje je učestvovalo u stručnim obukama u datoj godini (%).</p>	<p>Region.</p> <p>Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom; Region.</p> <p>Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom.</p> <p>Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom.</p>	<p>RZSZ – izveštaji o radu ustanova.</p>

<p>4.7. <i>Adekvatnost porodičnog smeštaja</i></p>	<p>NS</p>	<p>4.7. Udeo dece u hraniteljskim porodicama koje su bile uključene u kućne posete CSPU u datoj godini (%).</p> <p>4.7a. Udeo dece koja su promenila hraniteljsku porodicu u toku date godine (%).</p>	<p>Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom; Region.</p> <p>Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom.</p>	<p>RZSZ – izveštaji o radu CSPU.</p>
<p>4.8. <i>Razlozi napuštanja smeštaja</i></p> <p>Indikator ishoda</p>	<p>NS</p>	<p>4.8. Udeo dece koja napuštaju smeštaj zbog usvojenja i zbog povratka u biološku porodicu u ukupnom broju dece na smeštaju u datoj godini (%).</p>	<p>Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom; Vrsta smeštaja (domski, porodični); Razlog napuštanja (usvojenje, povratak u biološku porodicu).</p>	<p>RZSZ – izveštaji o radu ustanova i deca u sistemu socijalne zaštite.</p>
<p>4.9. <i>Izloženost nasilju</i></p> <p>Indikator ishoda</p>	<p>NS</p>	<p>4.9. Udeo dece i mladih na smeštaju koji su izloženi nasilju u datoj godini (%).</p>	<p>Pol; Starost; Vrsta smeštaja (domski, porodični); Deca i mladi bez roditeljskog staranja, deca sa smetanjama u razvoju i sa invaliditetom.</p>	<p>RZSZ – izveštaji o radu ustanova i deca u sistemu socijalne zaštite.</p>

Program: Pomoć u kući za decu i mlade sa smetnjama u razvoju i sa invaliditetom (0-25)

Pokazatelj i dimenzija	Tip pokazatelja	Definicija	Dezagregacija	Izvor
<p>1. Korisnici</p> <p>Broj i struktura korisnika</p> <p>Dimenzija: <i>Veličina programa</i></p> <p>Indikator ishoda</p>		<p>1.1. Prosečan mesečan broj korisnika u datoj godini.</p> <p>1.2. Ekvivalentan broj korisnika (po modelu pružanja usluge deset sati nedeljno).</p>	<p>Pol;</p> <p>Starost korisnika (0-17, 18-25);</p> <p>Region, JLS.</p> <p>Region, JLS.</p>	Mapiranje, RZSZ.
<p>2. Dostupnost</p> <p><i>Stope obuhvata</i></p> <p>Dimenzija: <i>Veličina programa</i></p>	NS	2. Broj dece i mladih sa smetnjama u razvoju i sa invaliditetom korisnika pomoći u kući na 100.000 dece i mladih (0-25).	<p>Pol;</p> <p>Starost (0-17, 18-25);</p> <p>Urbano-ruralno;</p> <p>Region, JLS.</p>	Mapiranje, RZSZ.
<i>Specifične stope obuhvata</i>	NS	2.1. Broj ekvivalentnih korisnika (po modelu pružanja usluge deset sati nedeljno) na 100.000 dece i mladih (0-25).	JLS.	Mapiranje, RZSZ.
<p>3. Rashodi</p> <p>Dimenzija: <i>Obim intervencije</i></p> <p>Dimenzija: <i>Efikasnost</i></p>	NS	<p>2.1 Ukupi rashodi za uslugu u datoj godini (RSD, % BDP).</p> <p>2.2. Udeo javnih rashoda za uslugu u pojedinim JLS u odnosu na rashode lokalnih budžeta u datoj godini (%).</p> <p>2.3. Jedinični troškovi po satu pružene usluge u datoj godini (RSD).</p>	<p>Privatni i javni rashodi.</p> <p>JLS.</p> <p>JLS.</p>	Mapiranje, RZSZ.

4. Kvalitet	NS	3.1. Udeo korisnika koji koriste uslugu pružaoca koji poseduju licencu na period od 6 godina u ukupnom broju korisnika (%).	JLS.	Mapiranje, RZSZ.
	NS	3.2. Udeo korisnika koji su učestvovali u istraživanju zadovoljstva korisnika u ukupnom broju korisnika usluge u datoj godini (%). 3.2a. Udeo korisnika koji su zadovoljni pruženim uslugama u ukupnom broju anketiranih korisnika u datoj godini (%).	JLS. JLS.	Mapiranje, RZSZ.

Program: Dnevni boravak za decu i mlade sa smetnjama u razvoju i sa invaliditetom (0-25)

Pokazatelj i dimenzija	Tip pokazatelja	Definicija	Dezagregacija	Izvor
1. Korisnici Broj i struktura korisnika Dimenzija: <i>Veličina programa</i> Output indikator	NS	1.1. Prosečan mesečan broj korisnika u datoj godini. 1.2. Ekvivalentan broj korisnika (po modelu pružanja usluge 8 sati dnevno).	Pol; Starost korisnika (0-17, 18-25); Region, JLS. Region, JLS.	Mapiranje, RZSZ.
2. Dostupnost Dimenzija: <i>Veličina programa</i>	NS	2. Broj korisnika i ekvivalentnih korisnika usluge (po modelu pružanja usluge 8 sati dnevno) na 100.000 dece i mladih (0-25).	Pol; Starost (0-17, 18-25); Urbano ruralno; Region, JLS.	Mapiranje, RZSZ.

3. Rashodi Dimenzija: <i>Obim intervencije</i> Dimenzija: <i>Efikasnost</i>	NS	2.1. Rashodi za uslugu u datoj godini (RSD, % BDP). 2.2. Udeo javnih rashoda za uslugu u pojedinim JLS u odnosu na rashode lokalnih budžeta u datoj godini (%) i rashodi po korisniku. 2.3. Jedinični troškovi po satu pružene usluge u datoj godini (RSD).	Privatni i javni rashodi. JLS. JLS.	Mapiranje, RZSZ.
4. Kvalitet	NS	3.1. Udeo dece i mladih sa smetnjama u razvoju i sa invaliditetom koji koriste uslugu pružaoca koji poseduju licencu na period od 6 godina u ukupnom broju korisnika usluge (%).	JLS.	Mapiranje, RZSZ.
	NS	3.2. Udeo korisnika koji su učestvovali u istraživanju zadovoljstva korisnika u ukupnom broju korisnika u datoj godini (%). 3.2a. Udeo korisnika koji su zadovoljni pruženim uslugama u ukupnom broju anketiranih korisnika u datoj godini (%).	JLS. JLS.	

Osnovni zbirni pokazatelji dostupnosti usluga na lokalnom nivou

Pokazatelj i dimenzija	Tip pokazatelja	Definicija	Dezagregacija	Izvor
1. Rasprostranjenost usluga socijalne zaštite na lokalnom nivou	NS	1. Udeo JLS koje pružaju usluge socijalne zaštite u ukupnom broju JLS (%).	Grupa usluga (dnevne usluge u zajednici, usluge podrške za samostalni život, usluge smeštaja, savetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge); Korisnička grupa (deca i mladi, stariji od 65 godina, odrasle osobe sa invaliditetom, ostalo); Region.	Mapiranje.
		1a. Udeo JLS koje pružaju usluge intenzive podrške porodici u ukupnom broju JLS (%).	Region.	
2. Javni rashodi za usluge socijalne zaštite u mandatu JLS		2. Ukupni javni rashodi za usluge socijalne zaštite u mandatu JLS (RSD, % BDP).		Mapiranje.

6. PRILOG 1 - PREDLOG LISTE INDIKATORA REPUBLIČKOG ZAVODA ZA SOCIJALNU ZAŠTITU

Naziv indikatora	Definicija	Jedinica mere	Disagregacija
	Indikatori u domenu usluga za decu i mlade - primarni-		
Priliv dece u formalni/institucionalni sistem zaštite	Ukupan broj dece koja ulaze u sistem formalne zaštite (hraniteljstvo i rezidencijalne institucije) na godišnjem nivou i procenat povećanja ili smanjenja u odnosu na prethodnu godinu. Termin „formalna zaštita” odnosi se na oblike zaštite koji podrazumevaju trajniji rezidencijalni smeštaj u svim oblicima zaštite (institucije i porodični smeštaj).	Broj i lančani indeks.	Pol, uzrast, roditeljski status, invalidnost, etnička pripadnost, oblici smeštaja i regioni.
Stopa obuhvata dece formalnom/institucionalnom zaštitom	Broj dece u formalnom sistemu socijalne zaštite u odnosu na 100.000 dece uzrasta do 18 godina. Ovaj relativni pokazatelj omogućava identifikovanje i praćenje obima formalne/institucionalne zaštite i poređenje sa referentnim okruženjem.	Stopa (u odnosu na 100.000 dece do 18 godina).	Po polu, uzrastu i regionima.
Ukupan broj dece u sistemu formalne/institucionalne zaštite	Ukupan broj dece u sistemu formalne zaštite (hraniteljstvo i rezidencijalne institucije) na godišnjem nivou i procenat povećanja ili smanjenja u odnosu na prethodnu godinu.	Broj i lančani indeks	Pol, uzrast, roditeljski status, invalidnost, etnička pripadnost, oblici smeštaja i regioni.

Stopa deinstitucionalizacije	Broj dece u institucijama (rezidencijalnim ustanovama) u odnosu na broj dece u hraniteljskim porodicama. Indikator omogućava praćenje strukturnih promena u sistemu formalne zaštite dece i mladih i napredak u ostvarenju reformskih ciljeva socijalne zaštite.	Stopa (u odnosu na 100 dece u hraniteljskim porodicama).	
Broj dece koja su izašla iz sistema formalne zaštite	Ukupan broj dece koja su u tekućoj godini napustila formalni sistem zaštite, odnosno, kojima je prestao smeštaj i podrška iz sistema socijalne zaštite.	Broj i lančani indeks.	Prema polu, uzrastu, invaliditetu, etničkoj pripadnosti, vrsti formalnog zbrinjavanja (institucije i hraniteljske porodice) i razlozima prestanka formalne zaštite (povratak u biološku porodicu, osamostaljivanje /prelazak starosne granice i razloga za formalnu zaštitu, smrt i ostali razlozi.
Participacija roditelja i staratelja u formalnoj zaštiti dece bez roditeljskog staranja	Procenat dece u formalnom/institucionalnom sistemu zaštite (smeštaju) koji je imao posetu ili posetio nekog od roditelja, staratelja ili odraslog člana porodice u poslednja tri meseca. Ovo je, takođe jedan od pokazatelja deinstitucionalizacije, odnosno, postojanja komunikacije sa porodicom.	Procenat	Prema polu, uzrastu, roditeljskom statusu, invalidnosti, etničkoj pripadnosti i oblicima smeštaja.

<p>Uključenost dece korisnika socijalne zaštite u sistem obrazovanja</p>	<p>Broj dece korisnika socijalne zaštite (MOP, formalna/institucionalna socijalne zaštite, usluge u zajednici i mere organa starateljstva) koja su uključena u obrazovanje. Omogućava praćenje ključne dimenzije socijalne uključenosti i socijalnog napredovanja i pokazatelj je prevencije reprodukcija zavisnosti od sistema socijalne zaštite.</p>	<p>Procenat u odnosu na ukupan broj dece korisnika socijalne zaštite.</p>	<p>Prema polu, uzrastu, invalidnosti, etničkoj pripadnosti, vrsti usluga i vrsti obrazovanja (redovno, specijalno).</p>
<p>Broj licenciranih pružalaca usluga socijalne zaštite</p>	<p>Broj pružalaca usluga koji je prošao proceduru licenciranja i stekao javnu ispravu kojom se potvrđuje da su ispunjeni kriterijumi i standardi kvaliteta za pružanje određenih usluga u oblasti socijalne zaštite. Ovaj indikator pokazuje obim kvalitetnih usluga u sistemu socijalne zaštite i napredovanje u pogledu reformskih ciljeva koji se odnose na unapređivanje kvaliteta usluga. Ukazuje i na razvijenost mreže usluga u zajednici za decu i mlade.</p>	<p>Broj i lančani indeks (procenat povećanja ili smanjenja u odnosu na prethodne godine).</p>	<p>Prema vrstama usluga, po vrsti pružaoca usluge, po izvoru finansiranja (republika, lokalna samouprava, korisnici), po tipu korisnika, regionima i opštinama.</p>

	- sekundarni -		
Fluktucija dece u procesu formalne/institucionalne zaštite (promene u smeštaju)	Broj promena smeštaja koje dete doživi u toku formalne/institucionalne zaštite (hraniteljske porodice/institucije). Prikazuje se kao pregled frekvencija (broj dece sa 1, 2, 3, 4, 5 i više promena sredine) fluktuacije i kao prosečan broj promena sredine u toku zaštite. Srednja vrednost se izračunava tako što se evidentira broj promena smeštaja formalne/institucionalne zaštite u toku godine podeli sa ukupnim brojem dece na smeštaju (alternativa: druga mera fluktuacije može se izračunavati samo u odnosu na broj dece koja su imala promene u smeštaju i predstavlja prosečan broj promena koju su imala „fluktuirajuća deca” u odnosu na ukupan broj dece).	Broj i srednja vrednost	Prema polu i uzrastu dece, vrstama usluga (domski i porodični smeštaj), tipu ustanova (dečki domovi i domovi za decu sa invaliditetom), vrsti hraniteljstva (specijalno, standardno i sl) i razlozima promene porodice/institucije.
Individualizacija formalne/institucionalne socijalne zaštite	Udeo broja dece u formalnom/institucionalnom sistemu zaštite za koje je urađen individualni plan zaštite u odnosu na ukupan broj dece na smeštaju.	Procenat.	Prema polu, uzrastu, invaliditetu, etničkoj pripadnosti i vrsti smeštaja.
Stopa usvojenja dece na smeštaju	Odnos broja dece kojima je prestao smeštaj zbog usvojenja u odnosu na 100 dece na smeštaju na uzrastu podobnom za usvojenje.	Stopa (u odnosu na 100 dece na smeštaju)	Prema polu, uzrastu, ometenosti u razvoju/invaliditetu, etnicitetu i vrstama smeštaja.

	Indikatori u domenu usluga za odrasle i stare - primarni -		
Mreža usluga u zajednici za odrasle i stare	Broj i procenat povećanja ili smanjenja broja pružalaca usluga socijalne zaštite za odrasle i starije u lokalnoj zajednici u odnosu na prethodnu godinu. Pružaoci usluga su licencirani (ili u postupku licenciranja) sa kojima su ovlašćeni organi (Ministarstvo ili lokalna samouprava) formirali odnos (akt o osnivanju ili Ugovor o pružanju usluga) u pogledu usluga za odrasle i stare.	Broj i lančani indeks (procenat povećanja ili smanjenja u odnosu na prethodne godine).	Prema vrstama dnevnih usluga (<i>klub; dnevni boravak; pomoć u kući; svratište i druge</i>); pružaocima usluga (<i>javne službe, neprofitne organizacije i fizička lica</i>), regionima (<i>pet statističkih regiona</i>) i ciljnim grupama (osobe sa invaliditetom, stari i dr).
Dostupnost usluga u zajednici za odrasle i stare	Udeo opština koje ugovaraju usluge u zajednici za odrasle i stare u odnosu na ukupan broj opština. Polazi se od pretpostavke da u svim opštinama postoje potrebe a da usluge nisu dostupne ukoliko opština nema institucionalizovane/ugovorene odnose sa pružaocima usluga.	Procenat.	Prema vrstama dnevnih usluga (<i>klub; dnevni boravak; pomoć u kući; svratište i druge</i>); regionima (<i>pet statističkih regiona</i>) i ciljnim grupama (osobe sa invaliditetom, stari i dr).
Stopa podrške za samostalan život OSI	Odnos broja odraslih OSI koje koriste usluge podrške za samostalan život u odnosu na ukupan broj odraslih OSI korisnika naknade za pomoć i negu drugog lica; Usluge podrške za samostalan život obuhvataju: personalnu asistenciju; stanovanje uz podršku; obuke za samostalni život i druge vrste podrške.	Stopa (u odnosu na 100 korisnika naknade za negu i pomoć).	Prema polu, starosnim grupama, ciljnim grupama (<i>prema vrstama invaliditeta</i>) i regionima.

Koeficijent institucionalizacije odraslih	Odnos broja odraslih u rezidencijalnim ustanovama prema ukupnom broju odraslih korisnika usluga u zajednici; Usluge smeštaja obuhvataju domski smeštaj, porodični smeštaj u srodničkoj ili drugoj porodici, smeštaj u prihvatilište i druge vrste smeštaja; Usluge u zajednici obuhvataju sve vrste usluga koje podržavaju boravak korisnika u porodici i neposrednom okruženju (klub; dnevni boravak; pomoć u kući i dr).	Broj	Prema polu, starosnim grupama, vrsti invaliditeta, porodičnom statusu, regionima i opštinam.
Koeficijent institucionalizacije starih	Odnos broja starih korisnika usluga smeštaja u odnosu na broj starih korisnika usluga u zajednici. Usluge smeštaja obuhvataju domski smeštaj; porodični smeštaj u srodničkoj ili drugoj porodici; smeštaj u prihvatilište i druge vrste smeštaja; Usluge u zajednici obuhvataju sve vrste usluga koje podržavaju boravak korisnika u porodici i neposrednom okruženju (klub; dnevni boravak; pomoć u kući i druge).	Broj	Prema polu, starosnim grupama, porodičnom statusu, regionima i opštinama.
- sekundarni -			
Korisnici usluga smeštaja	Broj odraslih i starih korisnika usluga rezidencijalnog smeštaja; Usluge smeštaja obuhvataju domski smeštaj, porodični smeštaj u srodničkoj ili drugoj porodici, smeštaj u prihvatilište i druge vrste smeštaja.	Broj i lančani indeks (apsolutna vrednost i procenat povećanja ili smanjenja u odnosu na prethodnu godinu).	Prema polu, starosnim grupama, porodičnom statusu, ciljnim grupama (osobe sa invaliditetom, beskućnici, stari i sl), prebivalištu (selo, grad), vrstama usluga, pružiocima usluga (javne službe, neprofitne organizacije i fizička lica) i regionima.

Korisnici usluga u zajednici	Broj odraslih i starijih korisnika usluga socijalne zaštite u zajednici; Usluge u zajednici obuhvataju sve vrste usluga koje podržavaju boravak korisnika u porodici i neposrednom okruženju (klub; dnevni boravak; pomoć u kući i druge).	Broj i lančani indeks (apsolutna vrednost i procenat povećanja ili smanjenja u odnosu na prethodnu godinu).	Prema polu, starosnim grupama, porodičnom statusu, ciljnim grupama (osobe sa invaliditetom, beskućnici, stari i sl), prebivalištu (selo, grad), vrstama usluga, pružaocima usluga (javne službe, neprofitne organizacije i fizička lica) i regionima.
Mreža usluga smeštaja odraslih i starih	Broj i procenat povećanja ili smanjenja broja licenciranih (ili su u postupku licenciranja) pružalaca usluga smeštaja u odnosu na prethodnu godinu; Usluge smeštaja obuhvataju domski smeštaj, porodični smeštaj u srodničkoj ili drugoj porodici, smeštaj u prihvatilište i druge vrste rezidencijalnih usluga.	Broj i lančani indeks (apsolutna vrednost i procenat povećanja ili smanjenja u odnosu na prethodnu godinu).	Prema vrstama usluga, pružaocima usluga (javne službe, neprofitne organizacije i fizička lica), ciljnim grupama (osobe sa invaliditetom, beskućnici, stari i sl) i regionima.
Pluralizam pružalaca usluga domskog smeštaja	Odnos broja pružalaca usluga u javnom sektoru prema ukupnom broju pružalaca usluga domskog smeštaja.	Broj.	Prema regionima.

Nivo kapaciteta za usluge domskog smeštaj starih	Broj postelja u domovima u odnosu na 1.000 stanovnika starijih od 65 godina.	Stopa (u odnosu na 1.000 stanovnika starijih od 65 godina).	Prema vrstama usluga, pružaocima usluga (javne službe, neprofitne organizacije i fizička lica), opštinama i regionima.
Nivo individualizacije usluge smeštaja	Odnos broja odraslih i starijih na rezidencijalnom smeštaju za koje je urađen individualni plan zaštite u odnosu na ukupan broj odraslih i starijih na rezidencijalnom smeštaju.	Stopa (u odnosu na 100 starih korisnika usluge smeštaja).	Prema vrstama usluga, pružaocima usluga (javne službe, neprofitne organizacije i fizička lica), ciljnim grupama (osobe sa invaliditetom, stari i dr), polu, starosnim grupama, trajanju smeštaja, porodičnom statusu, i regionima.
Veza sa porodicom	Procenat odraslih OSI u rezidencijalnim ustanovama koje su posećivali roditelji i srodnici ili koji su posećivali roditelje i srodnike.	Procenat.	Prema vrstama smeštaja, ciljnim grupama (prema vrstama invaliditeta), polu, starosnim grupama, trajanju smeštaja i porodičnom statusu.
Stopa pritužbi i žalbi	Odnos broja žalbi na usluge smeštaja u domovima za odrasle i starije u odnosu na ukupan broj korisnika usluga.	Stopa (u odnosu na 100 korisnika na smeštaju).	Prema vrstama usluga, pružaocima usluga (javne službe, neprofitne organizacije i fizička lica), polu i starosnim grupama.

	Indikatori u domenu neprenosivih usluga CSR - primarni -		
Nivo ulaganja lokalnih samouprava u socijalnu zaštitu	Iznos sredstava lokalnih samouprava za socijalnu zaštitu i udeo u ukupnom budžetu.	Broj, lančani indeks i procenat.	Po opštinama i regionima.
Broj porodica u kojima je evidentirano porodično nasilje	Broj porodica evidentiranih u centru za socijalni rad zbog nasilja u porodici.	Broj i lančani indeks (apsolutna vrednost i procenat povećanja ili smanjenja u odnosu na prethodnu godinu).	Prema načinu prijave nasilja, obeležjima žrtve nasilja (uzrast pol, invalidnost, etnicitet, strodstvo, broj članova porodice), dominantnom obliku nasilja/zlostavljanja), prema počinicu.
Broj žrtava porodičnog nasilja korisnika usluga u zajednici	Broj žrtava porodičnog nasilja koji su posredstvom CSR-a uključeni u usluge u zajednici i dobili zaštitu i podršku za reintegraciju.	Broj i lančani indeks (apsolutna vrednost i procenat povećanja ili smanjenja u odnosu na prethodnu godinu).	Prema polu, uzrastu, dominantnom obliku zlostavljanja, vrsti usluge koja je pružena.

Dostupnost usluga centra za socijalni rad	Odnos između broja stanovnika i broja stručnih radnika u centrima za socijalni rad. Izračunava se tako što se broj stanovnika opštine koju pokriva centar za socijalni rad deli brojem stručnih radnika zaposlenih u centru. Koeficijent odnosa (broj stanovnika na jednog stručnog radnika) označava „stepen dostupnosti” usluge, odnosno, verovatnoću da će usluga biti pružena blagovremeno i efikasno. Koeficijent dostupnosti se može iskazivati i preko odnosa broja korisnika i broja stručnih radnika u centru za socijalni rad.	Broj.	Po opštinama i regionima.
Broj slučajeva po stručnom radniku	Odnos između „broja slučajeva” i broja stručnih radnika. Izračunava se tako što se „broj slučajeva” deli sa brojem stručnih radnika. Ukazuje na nivo opterećenosti stručnih radnika u CSR-u i (ne)ravnomernost opterećenosti po opštinama i regionima. Može se izračunavati i za voditelje slučaja.	Broj.	Po opštinama i regionima.
- sekundarni -			
Raznovrsnost usluga socijalne zaštite u lokalnoj zajednici	Udeo opština u kojima je obezbeđeno (ugovoreno) pružanje više od 3 usluge u zajednici u odnosu na ukupan broj opština.	Procenat.	Po regionima.

Broj neodložnih i hitnih intervencija u centrima za socijalni rad	Broj usluga i korisnika neodložnih i hitnih intervencija koje su pružene u centrima za socijalni rad tokom kalendarske godine.	Broj i lančani indeks (apsolutna vrednost i procenat povećanja ili smanjenja u odnosu na prethodnu godinu).	Prema polu, starosti, ciljnoj grupi korisnika i vrsti pruženih usluga.
Podrška za reintegraciju	Broj i procenat maloletnika koji su bili u zatvoru, a koji su nakon izlaska dobili usluge/podršku radi reintegracije Procenat se izračunava u odnosu na ukupan broj maloletnika „povratnika sa izdržavanja kazne“).	Broj i procenat.	Prema polu, starosti.
Efikasnost podrške za samostalan život	Odnos broja korisnika usluga podrške za samostalan život kojima je prestala potreba za uslugama CSR-a u odnosu na ukupan broj aktivnih korisnika usluga podrške za samostalan život.	Broj i procenat.	Prema polu, starosti, invalidnosti, etnicitetu.
Zaštita interesa maloletnika	Broj prijava koje je podneo organ starateljstva za krivična dela koja su izvršena na štetu maloletnika.	Broj.	Prema polu, starosti, vrsti krivičnih dela.

Mera pojačanog nadzora	Broj izrečenih mera pojačanog nadzora u odnosu na 100 maloletnika sa poremećajem u ponašanju u tekućoj godini.	Stopa (u odnosu na 100 maloletnika sa poremećajima u ponašanju)	Prema polu, starosti.
Stopa pozitivnog ishoda vaspitnih mera	Broj maloletnika kojima je u tekućoj godini istekla vaspitna mera na predlog organa starateljstva u odnosu na ukupan broj maloletnika sa izrečenom vaspitnom merom. Pretpostavka je da organ starateljstva donosi odluku o prestanku vaspitne mere na osnovu procene o pozitivnom ishodu primenjenih mera.	Stopa (u odnosu na 100 maloletnika sa izrečenom vaspitnom merom).	Prema polu, starosti, vrsti vaspitne mere.
Recidivizam maloletnika sa poremećajima u ponašanju	Broj maloletnika sa poremećajima u ponašanju koji su reaktivirani u tekućoj godini u odnosu na ukupan broj novoevidentiranih maloletnika sa poremećajima u ponašanju.	Stopa (u odnosu na 100 maloletnika sa poremećajima u ponašanju)	Prema polu, starosti, tipu poremećaja u ponašanju.

Izvor: Republički zavod za statistiku (2010): Izveštaj o realizaciji projekta: Obezbeđivanje tehničke podrške u razvijanju indikatora socijalne zaštite.

7. PRILOG 2 – PREDLOG INDIKATORA USLUGE POMOĆ U KUĆI ZA STARE I DNEVNI BORAVAK ZA DECU I MLADE SA SMETNJAMA U RAZVOJU I SA INVALIDITETOM

7.1. Dostupnost

Usluga pomoć u kući za stare

- Broj korisnika (pojedinaца) 65 i više/broj stanovnika 65 i više

Broj korisnika (prosečno mesečno tokom godine) nezavisno od modela pružanja usluge (na primer, broji se kao jedan korisnik nezavisno da li uslugu prima jedan sat nedeljno ili svaki dan po nekoliko sati).

- Ekvivalentan broj korisnika 65 i više/broj stanovnika 65 i više po modelu pružanja usluge

Ekvivalentan broj korisnika izračunat je na osnovu pretpostavke o jednakom intenzitetu pružanja usluge svim korisnicima u svim JLS, po modelu 5 dana nedeljno dva sata dnevno. Tako se na primer broj korisnika u datoj JLS umanjuje 2 puta ako se usluga pruža 5 dana nedeljno, ali samo 1 sat dnevno.

- Ekvivalentan broj korisnika /broj stanovnika 65 i više po kontinuitetu pružanja usluge svih 12 meseci

Ekvivalentan broj korisnika izračunat je na osnovu pretpostavke o jednakom trajanju pružanja usluge svim korisnicima u svim JLS, 12 meseci godišnje. Tako se na primer broj korisnika u datoj JLS umanjuje 2 puta ako se usluga pruža 6 umesto 12 meseci.

- Ekvivalentan broj korisnika/broj stanovnika 65 i više po modelu i po kontinuitetu pružanja usluge svih 12 meseci

Ukoliko se usluga pruža 1 h dnevno pet dana u nedelji i traje 6 meseci, broj korisnika u datoj JLS se umanjuje 4 puta.

Dnevni boravak za decu i mlade sa smetnjama u razvoju i sa invaliditetom

- Broj korisnika 0 – 25/ broj stanovnika 0 – 25 godina

Broj korisnika (prosečno mesečno tokom godine) nezavisno od intenziteta pružanja usluge/radnog vremena dnevnog boravka (na primer, broji se kao jedan korisnik nezavisno da li uslugu prima 4 ili 8 sati tokom dana, 5 dana u nedelji).

- Ekvivalentan broj korisnika 0-25/broj stanovnika 0-25 u odnosu na radno vreme dnevnog boravka (broj sati rada dnevnog boravka)

Ekvivalentan broj korisnika je izračunat na osnovu pretpostavke o jednakom intenzitetu (trajanju) podrške od 8 sati dnevno, pet dana u nedelji svim korisnicima u svim JLS. Ukoliko je radno vreme dnevnog boravka 4 sata, a pruža se svaki dan, 5 dana u nedelji, broj korisnika u datoj JLS se umanjuje 2 puta.
(20 korisnika x 4/8 sati = 10 ekvivalentnih korisnika).

- Ekvivalentan broj korisnika 0 – 25 /broj stanovnika 0 - 25 po kontinuitetu pružanja usluge svih 12 meseci

Ekvivalentan broj korisnika izračunat je na osnovu pretpostavke o jednakom trajanju pružanja usluge svim korisnicima u svim JLS, 12 meseci godišnje. Tako se na primer broj korisnika u datoj JLS umanjuje 2 puta ako se usluga pruža 6 umesto 12 meseci.

7.2. Efikasnost

Usluga pomoć u kući za stare

Jedinični troškovi po satu pružene usluge korisniku

Jedinični troškovi za uslugu pomoć u kući za stare se izračunavaju na osnovu podataka o rashodima, korisnicima (domaćinstvima), modelu/intenzitetu pružanja usluge i na osnovu kontinuiteta pružanja usluge tokom godine.

Jedinični troškovi, troškovi po korisniku (domaćinstvu), za jedan sat pružene usluge predstavljaju odnos ukupnih godišnjih tekućih rashoda i ukupnog broja sati godišnjeg pružanja usluge svim korisnicima (domaćinstvima) u jednoj JLS.

Usluga dnevni boravak za decu i mlade sa smetnjama u razvoju i sa invaliditetom

Jedinični troškovi po satu pružene usluge korisniku

Jedinični troškovi predstavljaju odnos godišnjih rashoda i ukupnog broja sati godišnje pružanja usluge svim korisnicima.

Jedinični troškovi se izračunavaju na osnovu podataka o rashodima, intenzitetu pružanja usluge korisnicima (broj sati rada dnevnih boravaka - DB) i imajući u vidu broj meseci tokom kojih se usluga obezbeđuje.

7.3. Kvalitet

Broj korisnika koji koriste uslugu licenciranog pružaoca/ukupan broj korisnika usluge

Broj korisnika kojima uslugu pružaju obučeni neposredni pružaoci usluge (sa sertifikatom po završenoj obuci po nekom od akreditovanih programa)/ukupan broj korisnika usluge

Broj korisnika koji su učestvovali u istraživanju (ispitivanju) zadovoljstva korisnika uslugom/ukupan broj korisnika usluge.

8. LITERATURA

Atkinson, A. (1995): On Targeting Social Security: Theory and Western Experience with Family Benefits. In Walle, D. & Nead, K. *Public Spending and the Poor*. Washington, DC: John Hopkins University Press.

Bar, N. (2013): Ekonimija države blagostanja. Beograd: Fakultet za ekonomiju, finansije i administraciju.

Beckerman, W. (1979): Poverty and the Impact of Income Maintenance Programs. Geneva: International Labour Office.

Cenatar za liberalno demokratske studije (2013): Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalnih samouprava. Beograd: Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva i Centar za socijalnu politiku.

Cenatar za socijalnu politiku (2016): Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti jedinica lokalnih samouprava u Srbiji. Beograd: Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva i Centar za socijalnu politiku.

European Union (2015): Social Europe: Aiming for Inclusive Growth Annual Report of the Social Protection Committee on the Social Situation in the European Union (2014). Luxembourg.

Hernanz, V., Malherbet, F., Pellizzari, M. (2004): Take-up of Welfare Benefits in OECD Countries: A Review of the Evidence. *OECD Social, Employment, and Migration Working Paper No. 17*.

Indicators Sub-Group of Social Protection Committee (2015): Portfolio of EU Social Indicators for the Monitoring of Progress Towards the EU Objectives for Social Protection and Social Inclusion. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Indicators Sub-Group of Social Protection Committee (2016): 2016 ISG Work Programme.

Matković, G. Stranjaković, M. (2016): Mapiranje usluga socijalne zaštite u nadležnosti lokalnih samouprava. Beograd: Tim za socijalno uključivanje i smanjenje siromaštva i Centra za socijalnu politiku.

Matković, G. i Petrović, M. (2012). Life Under The Line: Determinants of Low Take-Up of FSA in Serbia, Submitted to the International Labour Organization.

OECD. (2014): Recipients of Out-of-Work Benefits. Society at a Glance 2014: OECD Social Indicators.

OECD. (2016): Society at a Glance 2016: OECD Social Indicators. Paris: OECD Publishing.

Republički zavod za socijalnu zaštitu (2010): Izveštaj o realizaciji projekta: Obezbeđivanje tehničke podrške u razvijanju indikatora socijalne zaštite.

Social Protection Committee and the European Commission Services (2015): Social Protection Systems in the EU: Financing Arrangements and the Effectiveness and Efficiency of Resource Allocation. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Social Protection Committee (2012): Social Protection Performance Monitor (SPPM) – Methodological Report by the Indicators Sub-Group of the Social Protection Committee.

Statistical Office of the Republic of Serbia & UNICEF (2014): Serbia Multiple Indicator

Cluster Survey and Serbia Roma Settlements Multiple Indicator Cluster Survey, 2014, Final Reports. Belgrade, Serbia: Statistical Office of the Republic of Serbia and UNICEF.

World Bank (2011): Social Safety Nets in the Western Balkans: Design, Implementation, and Performance. Washington, DC.